

Warszawa, dnia 7 sierpnia 2015 r.

Poz. 1124

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾**

z dnia 15 lipca 2015 r.

w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących wytwarzania i jakości roślin sadowniczych, materiału szkółkarskiego CAC, materiału rozmnożeniowego i materiału nasadzeniowego roślin warzywnych i ozdobnych oraz sadzonek winorośli, a także metod oceny polowej, pobierania prób i oceny laboratoryjnej oraz oceny tożsamości materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany roślin sadowniczych²⁾

Na podstawie art. 72 pkt 1–3 ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o nasiennictwie (Dz. U. poz. 1512 oraz z 2013 r. poz. 865) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) szczególne terminy składania wniosków o dokonanie oceny polowej materiału siewnego kategorii elitarny lub kategorii kwalifikowany roślin sadowniczych;
- 2) wymagania w zakresie wytwarzania i jakości materiału siewnego kategorii elitarny lub kategorii kwalifikowany roślin sadowniczych, materiału szkółkarskiego CAC, materiału rozmnożeniowego i materiału nasadzeniowego roślin warzywnych i ozdobnych oraz sadzonek winorośli, z uwzględnieniem w szczególności:
 - a) terminów dokonywania i liczby ocen stanu plantacji materiału siewnego kategorii elitarny lub kategorii kwalifikowany roślin sadowniczych w odniesieniu do poszczególnych kategorii grup roślin lub gatunków,
 - b) metod dokonywania oceny laboratoryjnej w odniesieniu do poszczególnych kategorii, stopni kwalifikacji lub poszczególnych grup roślin lub gatunków,
 - c) liczby rozmnożeń dla poszczególnych grup lub gatunków roślin materiału siewnego kategorii elitarny lub kategorii kwalifikowany roślin sadowniczych, z uwzględnieniem opisu poszczególnych kategorii i stopni kwalifikacji,
 - d) izolacji przestrzennej od innych upraw, czystości gatunkowej i odmianowej, zdrowotności oraz zmianowania roślin, a także wieku roślin – dla materiału siewnego kategorii elitarny lub kategorii kwalifikowany roślin sadowniczych,
 - e) sposobu oznaczania partii materiału szkółkarskiego lub materiału rozmnożeniowego i materiału nasadzeniowego roślin warzywnych i ozdobnych oraz sadzonek winorośli;
- 3) metody oceny polowej, pobierania prób i oceny laboratoryjnej oraz oceny tożsamości odmianowej materiału siewnego kategorii elitarny lub kategorii kwalifikowany roślin sadowniczych.

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rolnictwo, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 września 2014 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. poz. 1261).

²⁾ Przepisy niniejszego rozporządzenia wdrażają:

- 1) postanowienia dyrektywy Komisji 93/49/EWG z dnia 23 czerwca 1993 r. określającej wykazy wskazujące warunki, jakie mają zostać spełnione przez materiał rozmnożeniowy roślin ozdobnych oraz rośliny ozdobne, zgodnie z dyrektywą Rady 91/682/EWG (Dz. Urz. WE L 250 z 07.10.1993, str. 9, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 15, str. 91);
- 2) częściowo postanowienia dyrektywy Komisji 93/61/EWG z dnia 2 lipca 1993 r. określającej wykazy wskazujące warunki, jakie mają być spełnione przez materiał rozmnożeniowy i nasadzeniowy warzyw, inny niż nasiona, zgodnie z dyrektywą Rady 92/33/EWG (Dz. Urz. WE L 250 z 07.10.1993, str. 19; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 15, str. 101).

§ 2. Wniosek o dokonanie oceny polowej materiału siewnego kategorii elitarny lub kategorii kwalifikowany roślin sadowniczych składa się w roku, w którym dany materiał ma być poddany ocenie polowej, w terminach:

- 1) do dnia 10 marca – dla porzeczek i agrestu;
- 2) do dnia 30 maja – dla gatunków innych niż wymienione w pkt 1.

§ 3. 1. Plantacje materiału siewnego kategorii elitarny lub kategorii kwalifikowany roślin sadowniczych powinny być zakładane z zachowaniem:

- 1) izolacji przestrzennej, która ma na celu oddzielenie plantacji materiału siewnego kategorii elitarny lub kategorii kwalifikowany roślin sadowniczych od źródeł obcego pyłku lub chorób i szkodników pochodzących ze zbiorowisk roślin uprawnych oraz dziko rosnących, mogących stanowić źródło obcego pyłku;
- 2) szczegółowych wymagań dotyczących wytwarzania materiału siewnego poszczególnych gatunków roślin sadowniczych określonych w załączniku nr 4 do rozporządzenia.

2. Izolacja przestrzenna może być zmniejszona do połowy wymaganej odległości, jeżeli plantacja jest oddzielona od źródeł, o których mowa w ust. 1 pkt 1, lasem, wzgórzami lub wysokimi budynkami.

§ 4. 1. Ocena polowa materiału siewnego kategorii elitarny lub kategorii kwalifikowany roślin sadowniczych obejmuje jedną lub kilka ocen stanu plantacji, w zależności od potrzeby stwierdzenia spełnienia szczegółowych wymagań określonych w załączniku nr 4 do rozporządzenia.

2. Poszczególne oceny stanu plantacji są dokonywane w terminach wynikających ze szczegółowych wymagań określonych w załączniku nr 4 do rozporządzenia.

3. Podczas oceny polowej materiału siewnego kategorii elitarny lub kategorii kwalifikowany roślin sadowniczych sprawdzeniu podlegają w szczególności:

- 1) dołączona do wniosku o dokonanie oceny polowej dokumentacja;
- 2) zgodność informacji podanych we wniosku o dokonanie oceny polowej z dołączonymi do wniosku dokumentami oraz stanem faktycznym plantacji;
- 3) izolacja przestrzenna;
- 4) oznaczenie materiału siewnego kategorii elitarny lub kategorii kwalifikowany roślin sadowniczych;
- 5) przedplon;
- 6) wyrównanie roślin;
- 7) czystość gatunkowa i odmianowa;
- 8) wiek roślin;
- 9) pochodzenie ocenianych roślin;
- 10) zdrowotność, jakość i ilość roślin.

4. Do obliczania ilości materiału siewnego kategorii elitarny lub kategorii kwalifikowany roślin sadowniczych można stosować pomocniczo:

- 1) średnią obsadę na 1 m² powierzchni lub 1 metr bieżący długości rzędów;
- 2) średnią wydajność z jednej rośliny;
- 3) szacunkowy plon owoców z drzew nasiennych.

§ 5. 1. Podczas oceny polowej materiału siewnego kategorii elitarny lub kategorii kwalifikowany roślin sadowniczych w sadach, w których są pozyskiwane nasiona lub zrazy, przeprowadza się ocenę wszystkich roślin.

2. Podczas oceny polowej materiału siewnego kategorii kwalifikowany roślin sadowniczych innego niż wymieniony w ust. 1 dokonuje się ogólnego sprawdzenia wszystkich roślin oraz przeprowadza się ocenę szczegółową na jednostce kwalifikacyjnej, którą stanowią kolejne rośliny w jednym lub kilku rzędach albo 10% roślin każdej partii materiału siewnego kategorii kwalifikowany roślin sadowniczych, zgłoszonej do oceny.

3. W przypadku braku wyrównania materiału siewnego kategorii elitarny lub kategorii kwalifikowany roślin sadowniczych, w ocenianej partii można wyznaczyć kolejne jednostki kwalifikacyjne.

4. Jeżeli plantacja lub jej część, lub partia materiału siewnego kategorii elitarny lub kategorii kwalifikowany roślin sadowniczych nie spełniają wymagań dla kategorii i stopnia kwalifikacji wskazanych we wniosku o dokonanie oceny polowej, to są oceniane w kategorii i stopniu kwalifikacji, dla których spełniają szczegółowe wymagania określone w załączniku nr 4 do rozporządzenia.

§ 6. 1. Ocenę laboratoryjną drzew w sadach do pozyskiwania nasion wykonuje się, stosując test ELISA.

2. Test ELISA wykonuje się na obecność wirusa karłowatości śliwy (Prune dwarf virus, PDV) i wirusa nekrotycznej pierścieniowej plamistości wiśni (Prunus necrotic ringspot virus, PNRSV).

3. Reprezentatywne próby do testu ELISA pobiera się późną zimą lub wczesną wiosną, nie później jednak niż przed kwitnieniem drzew. Z każdego drzewa nasiennego pobiera się cztery pędy, każdy pęd z innej strony drzewa.

4. Test ELISA wykonuje się na liściach i kwiatach lub pąkach uzyskanych z pędów przetrzymywanych przez okres od 2 do 3 tygodni w wodzie o temperaturze 18–25°C.

5. Pierwszy test ELISA wykonuje się na 3-letnich drzewach, pobierając próby zbiorcze z czterech kolejnych drzew nasiennych. Kolejne testy ELISA wykonuje się co 4 lub co 6 lat, w zależności od zachowanej izolacji przestrzennej wynikającej ze szczegółowych wymagań określonych w załączniku nr 4 do rozporządzenia, pobierając próby zbiorcze z dwóch kolejnych drzew nasiennych.

6. Jeżeli w próbie zbiorczej zostaną stwierdzone wirusy, o których mowa w ust. 2, test ELISA wykonuje się, pobierając próby z każdego drzewa.

§ 7. 1. Oceny tożsamości odmianowej materiału siewnego kategorii elitarny lub kategorii kwalifikowany roślin sadowniczych dokonuje się, prowadząc obserwacje cech danej odmiany.

2. Obserwowane cechy odmiany porównuje się z opisem odmiany dokonany przez jednostkę zajmującą się rejestracją lub z wzorcem tej odmiany.

3. Ocenę tożsamości odmianowej dla jednej odmiany przeprowadza się co najmniej na:

- 1) czterech drzewkach;
- 2) sześciu krzewach;
- 3) dwunastu roślinach truskawek.

4. Ocenę tożsamości odmianowej materiału siewnego kategorii elitarny lub kategorii kwalifikowany roślin sadowniczych kończy się po pierwszym roku owocowania tych roślin, w którym można dokonać porównania określonego w ust. 2.

§ 8. Partie materiału szkółkarskiego, w tym materiału siewnego kategorii elitarny lub kategorii kwalifikowany roślin sadowniczych i materiału szkółkarskiego CAC, a także partie materiału rozmnożeniowego i materiału nasadzeniowego roślin warzywnych i ozdobnych oraz partie sadzonek winorośli oznacza się w sposób umożliwiający identyfikację tego materiału, w tym przez podanie dnia, tygodnia, miesiąca i roku wprowadzenia go do obrotu, wskazanie gatunku, odmiany lub podkładki, z których ten materiał został wyprodukowany, lub podanie literowego lub cyfrowego oznaczenia własnego podmiotu.

§ 9. Opis kategorii i stopni kwalifikacji materiału siewnego kategorii elitarny lub kategorii kwalifikowany roślin sadowniczych jest określony w załączniku nr 1 do rozporządzenia.

§ 10. Szczegółowe wymagania dotyczące wytwarzania i jakości materiału rozmnożeniowego i nasadzeniowego roślin warzywnych są określone w załączniku nr 2 do rozporządzenia.

§ 11. Szczegółowe wymagania dotyczące wytwarzania i jakości materiału rozmnożeniowego i nasadzeniowego roślin ozdobnych są określone w załączniku nr 3 do rozporządzenia.

§ 12. Szczegółowe wymagania dotyczące wytwarzania i jakości materiału siewnego kategorii elitarny lub kategorii kwalifikowany roślin sadowniczych oraz materiału szkółkarskiego CAC są określone w załączniku nr 4 do rozporządzenia.

§ 13. Szczegółowe wymagania dotyczące wytwarzania i jakości sadzonek winorośli są określone w załączniku nr 5 do rozporządzenia.

§ 14. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.³⁾

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi: *wz. K. Plocke*

³⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone:

- 1) rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 listopada 2006 r. w sprawie sposobu oznaczania partii materiału siewnego (Dz. U. Nr 209, poz. 1546),
 - 2) rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 20 listopada 2006 r. w sprawie terminów składania wniosków o dokonanie oceny polowej materiału siewnego poszczególnych grup roślin lub gatunków (Dz. U. Nr 221, poz. 1623),
 - 3) rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 1 lutego 2007 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących wytwarzania i jakości materiału siewnego (Dz. U. Nr 29, poz. 189, Nr 110, poz. 764 i Nr 189, poz. 1358, z 2008 r. Nr 29, poz. 173 i Nr 183, poz. 1136, z 2009 r. Nr 130, poz. 1071 oraz z 2010 r. Nr 56, poz. 347 i Nr 183, poz. 1230)
- które tracą moc na podstawie art. 139 ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o nasiennictwie (Dz. U. poz. 1512 oraz z 2013 r. poz. 865) z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

Załączniki do rozporządzenia Ministra Rolnictwa
i Rozwoju Wsi z dnia 15 lipca 2015 r. (poz. 1124)

Załącznik nr 1

OPIS KATEGORII I STOPNI KWALIFIKACJI MATERIAŁU SIEWNEGO KATEGORII ELITARNY
LUB KATEGORII KWALIFIKOWANY ROŚLIN SADOWNICZYCH

Kategoria	Stopnie kwalifikacji		
	nazwa stopnia i symbol		opis
	rośliny sadownicze (w tym winorośl)	agrest, malina, porzeczka, truskawka	
Elitarny	przedbazowy (PB)	superelita (SE)	Materiał rozmnożeniowy, który: 1) został wytworzony zgodnie z działaniami zapewniającymi zachowanie właściwych cech tej odmiany oraz ochrony przed porażeniem chorobami i szkodnikami w warunkach kontrolowanych; 2) jest przeznaczony do produkcji materiału bazowego; 3) został uznany po urzędowej ocenie za spełniający wymagania szczegółowe.
	bazowy (B)	elita 1 (E1)	Materiał rozmnożeniowy, który: 1) został wytworzony zgodnie z działaniami zapewniającymi zachowanie właściwych cech tej odmiany oraz ochrony przed porażeniem chorobami i szkodnikami; 2) jest przeznaczony do produkcji materiału kategorii kwalifikowany; w przypadku agrestu, maliny, porzeczki i truskawki jest to rozmnożenie dwukrotne; 3) został uznany po urzędowej ocenie za spełniający wymagania szczegółowe.
elita 2 (E2)			
Kwalifikowany (C)		oryginał (O)	Materiał rozmnożeniowy, w szczególności zrazy, podkładki, nasiona, sadzonki oraz materiał nasadzeniowy, który: 1) został wytworzony z materiału kategorii elitarny; 2) jest przeznaczony do rozmnażania lub do nasadzeń owocujących; 3) został uznany po urzędowej ocenie za spełniający wymagania szczegółowe.

SZCZEGÓŁOWE WYMAGANIA DOTYCZĄCE WYTWARZANIA I JAKOŚCI MATERIAŁU
ROZMNOŻENIOWEGO I NASADZENIOWEGO ROŚLIN WARZYWNYCH

1. Wymagania dotyczące wytwarzania materiału rozmnożeniowego i nasadzeniowego roślin warzywnych:

- 1) w trakcie wytwarzania materiał rozmnożeniowy i nasadzeniowy roślin wykazujący widoczne oznaki lub objawy występowania organizmów szkodliwych lub chorób wymienionych w ust. 2 pkt 6 zostaje poddany właściwym zabiegom chemicznym lub usunięty;
- 2) podczas uprawy materiał powinien być utrzymywany w oddzielnych partiach stanowiących zbiór jednostek materiału rozmnożeniowego lub nasadzeniowego, który można zidentyfikować na podstawie ich jednorodnych cech;
- 3) partię, o której mowa w pkt 2, można tworzyć z materiału pochodzącego z różnych plantacji, jeżeli dostawca posiada dokumentację dotyczącą jej składu oraz pochodzenia poszczególnych składników;
- 4) materiał rozmnożeniowy i nasadzeniowy roślin warzywnych może być oferowany do sprzedaży i sprzedawany jako pojedyncze rośliny, w wiązkach, doniczkach, na paletach i multiplatach oraz w pojemnikach szklanych z produkcji *in vitro*.

2. Wymagania dotyczące jakości materiału rozmnożeniowego i nasadzeniowego roślin warzywnych:

Materiał rozmnożeniowy i nasadzeniowy powinien:

- 1) być praktycznie wolny od wad mogących obniżyć jego jakość;
- 2) charakteryzować się odpowiednią użytecznością, żywotnością oraz mieć właściwe rozmiary i być we właściwej fazie rozwoju, w odniesieniu do jego przydatności jako materiału rozmnożeniowego i nasadzeniowego;
- 3) zachowywać odpowiednią proporcję między korzeniami, łodygami i liśćmi;
- 4) mieć odpowiednią tożsamość, czystość rodzajową, gatunkową lub odmianową, za które odpowiada dostawca;
- 5) być wolny od organizmów kwarantannowych;
- 6) być praktycznie wolny od organizmów szkodliwych mających wpływ na jakość materiału rozmnożeniowego i nasadzeniowego roślin warzywnych:

Rodzaj lub gatunek	Szczególne organizmy szkodliwe i choroby
— <i>Allium ascalonicum</i>	<p>owady, roztocza i nicienie we wszystkich stadiach rozwoju:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Delia</i> spp. – <i>Ditylenchus dipsaci</i> – przylżeńce, w szczególności <i>Thrips tabaci</i>

	<p>grzyby:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Botrytis</i> spp. - <i>Peronospora destructor</i> - <i>Sclerotium cepivorum</i>
<p>—<i>Allium cepa</i></p>	<p>wirusy i organizmy wirusopodobne:</p> <p>wszystkie, w szczególności wirus żółtej karłowatości cebuli</p> <hr/> <p>owady, roztocza i nicienie we wszystkich stadiach rozwoju:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Delia</i> spp. - <i>Ditylenchus dipsaci</i> - <i>Meloidogyne</i> spp. - przyłżeńce, w szczególności <i>Thrips tabaci</i> <hr/> <p>bakterie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Pseudomonas</i> spp. <hr/> <p>grzyby:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Botrytis</i> spp. - <i>Fusarium oxysporum</i> f. sp. <i>cepae</i> - <i>Peronospora destructor</i> - <i>Sclerotium cepivorum</i> <hr/> <p>wirusy i organizmy wirusopodobne:</p> <p>wszystkie, w szczególności wirus żółtej karłowatości cebuli</p>
<p>—<i>Allium futulosum</i></p>	<p>owady, roztocza i nicienie we wszystkich stadiach rozwoju:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Delia</i> spp. - <i>Ditylenchus dipsaci</i> - przyłżeńce, w szczególności <i>Thrips tabaci</i> <hr/> <p>grzyby:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Sclerotium cepivorum</i> <hr/> <p>wirusy i organizmy wirusopodobne:</p> <p>wszystkie</p>
<p>—<i>Allium porrum</i></p>	<p>owady, roztocza i nicienie we wszystkich stadiach rozwoju:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Delia</i> spp. - <i>Ditylenchus dipsaci</i> - przyłżeńce <hr/> <p>bakterie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Pseudomonas</i> spp. <hr/> <p>grzyby:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> – <i>Alternaria porri</i> – <i>Fusarium culmorum</i> – <i>Phytophthora porri</i> – <i>Scelerotium cepivorutn</i>
— <i>Allium sativum</i>	<p>wirusy i organizmy wirusopodobne: wszystkie, w szczególności wirus żółtej pasiastości czosnku</p> <hr/> <p>owady, roztocza i nicienie we wszystkich stadiach rozwoju:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Aceria tulipan</i> – <i>Delia</i> spp. – <i>Ditylenchus dipsaci</i> – przyłżeńce <hr/> <p>bakterie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Pseudomonas fluorescens</i> <hr/> <p>grzyby:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Sclerotium cepivorum</i> <hr/> <p>wirusy i organizmy wirusopodobne: wszystkie, w szczególności wirus żółtej karłowatości cebuli</p>
— <i>Apium graveolens</i>	<p>owady, roztocza i nicienie we wszystkich stadiach rozwoju:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Acidia Heraklei</i> – <i>Ligus</i> spp. – <i>Psila rosae</i> – przyłżeńce, w szczególności <i>Frankliniella occidentalis</i> i <i>Thrips tabaci</i> <hr/> <p>bakterie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Erwinia carotovora</i> podp. <i>carotovora</i> – <i>Pseudomonas syringae</i> pv. <i>apii</i> <hr/> <p>grzyby:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Fusarium oxysporum</i> f. sp. <i>apii</i> – <i>Phoma apiicolaythium</i> spp. – <i>Sclerotinia sclerotiorum</i> – <i>Septoria apiicola</i> <hr/> <p>wirusy i organizmy wirusopodobne: wszystkie, w szczególności wirus mozaiki selera i wirus mozaiki ogórka</p>
— <i>Asparagus officinalis</i>	<p>owady, roztocza i nicienie we wszystkich stadiach rozwoju:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Brachyorynella asparagi</i> – <i>Hypoptya caestrum</i>

	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Platyparea poecyloptera</i> <p>grzyby:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Fusarium</i> spp. - <i>Rhizoctonia violacea</i> <p>wirusy i organizmy wirusopodobne: wszystkie</p>
— <i>Beta vulgaris</i>	<p>owady, roztocza i nicienie we wszystkich stadiach rozwoju:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Pegomyia betae</i> <p>grzyby:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Photna betae</i> <p>wirusy i organizmy wirusopodobne: wszystkie, w szczególności wirus nekrotycznej żółtaczkii nerwów buraka</p>
— <i>Brassica oleracea</i>	<p>owady, roztocza i nicienie we wszystkich stadiach rozwoju:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mącznikowate - mszycowate - <i>Heterodera</i> spp. - łuskoskrzydłe, w szczególności <i>Pieris brassicae</i> - przylżeńce, w szczególności <i>Frankliniella occidentalis</i> <p>bakterie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Pseudomonas syringae</i> pv. <i>maculicola</i> - <i>Xanthomonas campestris</i> pv. <i>campestris</i> <p>grzyby:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Alternaria brassicae</i> - <i>Mycosphaerella</i> spp. - <i>Phoma lingam</i> - <i>Plasmodiophora brassicae</i> spp. - <i>Rhizoctonia solani</i> <p>wirusy i organizmy wirusopodobne: wszystkie, w szczególności wirus mozaiki kalafiora,</p>
— <i>Brassica pekinensis</i>	<p>owady, roztocza i nicienie we wszystkich stadiach rozwoju:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mszycowate - łuskoskrzydłe, w szczególności <i>Pieris brassicae</i> <p>bakterie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Erwinia carotovora</i> - <i>Xanthomonas campestris</i> pv. <i>campestris</i>

	<p>grzyby:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Alternaria brassicae</i> – <i>Botrytis cinerea</i> – <i>Mycosphaerella</i> spp. – <i>Phoma lingam</i> – <i>Plasmodiophora brassicae</i> – <i>Sclerotinia</i> spp. <p>wirusy i organizmy wirusopodobne: wszystkie, w szczególności tospowirusy</p>
— <i>Capsicum annuum</i>	<p>owady, roztocza i nicienie we wszystkich stadiach rozwoju:</p> <ul style="list-style-type: none"> – mącznikowate – <i>Leptinotarsa decemlineata</i> – <i>Ostrinia nubilalis</i> – <i>Phthorimaea operculella</i> – przędziorki – przyłżeńce, w szczególności <i>Frankliniella occidentalis</i> <p>grzyby:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Leveillula taurica</i> – <i>Pyrenochaeta lycopersici</i> – <i>Pythium</i> spp. – <i>Phytophthora capsici</i> – <i>Verticillium albo atrum</i> – <i>Verticillium dahliae</i> <p>wirusy i organizmy wirusopodobne: wszystkie, w szczególności wirus mozaiki ogórka, wirus mozaiki pomidora, wirus łagodnej pstrości papryki i wirus mozaiki tytoniu</p>
— <i>Cichorium endiva</i>	<p>owady, roztocza i nicienie we wszystkich stadiach rozwoju:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Aphididae</i> – przyłżeńce, w szczególności <i>Frankliniella occidentalis</i> <p>grzyby:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Botrytis cinerea</i> – <i>Erysiphe cichoriacearum</i> – <i>Sclerotinia</i> spp. <p>wirusy i organizmy wirusopodobne: wszystkie, w szczególności wirus zachodniej żółtaczki buraka i wirus mozaiki sałaty</p>
— <i>Cichorium intybus</i>	owady, roztocza i nicienie we wszystkich stadiach

	<p>rozwoju:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mszycowate - <i>Napomyza cichorii</i> - <i>Apion assimile</i>
	<p>bakterie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Erwinia carotovora</i> - <i>Erwinia chrysanthemi</i> - <i>Pseudomonas marginalis</i>
	<p>grzyby:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Phoma exigua</i> - <i>Phytophthora erythroseptica</i> - <i>Pythium</i> spp. - <i>Sclerotinia sclerotiorum</i>
— <i>Citrullus lanatus</i>	<p>owady, roztocza i nicienie we wszystkich stadiach rozwoju:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mącznikowate - mszycowate - <i>Meloidogyne</i> spp. - <i>Polyphagotarsonemus latus</i> - <i>Tetranychus</i> spp. - przylżeńce, w szczególności <i>Frankliniella occidentalis</i>
	<p>grzyby:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Colletotrichum lagenarium</i>
	<p>wirusy i organizmy wirusopodobne:</p> <p>wszystkie, w szczególności wirus mozaiki arbuza 2</p>
— <i>Cucumis melo</i>	<p>owady, roztocza i nicienie we wszystkich stadiach rozwoju:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mącznikowate - mszycowate - <i>Meloidogyne</i> spp. - <i>Polyphagotarsonemus latus</i> - <i>Tetranychus</i> spp. - przylżeńce, w szczególności <i>Frankliniella occidentalis</i>
	<p>bakterie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Pseudomonas syringae</i> pv. <i>lachrymans</i>
	<p>grzyby:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Colletotrichum lagenarium</i> - <i>Fusarium</i> spp. - <i>Pythium</i> spp.

	<ul style="list-style-type: none"> – <i>Sphaerotheca fuliginea</i> – <i>Verticillium</i> spp.
<p>—<i>Cucumis sativus</i></p>	<p>wirusy i organizmy wirusopodobne: wszystkie, w szczególności wirus zielonej cętkowości ogórka, wirus mozaiki ogórka i wirus mozaiki dyni olbrzymiej</p> <hr/> <p>owady, roztocza i nicienie we wszystkich stadiach rozwoju:</p> <ul style="list-style-type: none"> – mącznikowate – mszycowate – <i>Delia platura</i> – <i>Meloidogyne</i> spp. – <i>Polyphagotarsonemus latus</i> – <i>Tetranychus</i> spp. – przylżeńce, w szczególności <i>Frankliniella occidentalis</i> <hr/> <p>bakterie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Pseudomonas syringae</i> pv. <i>lachrymans</i> <hr/> <p>grzyby:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Fusarium</i> spp. – <i>Phytophthora</i> spp. – <i>Pseudoperonospora cubensis</i> – <i>Pythium</i> spp. – <i>Rhizoctonia</i> spp. – <i>Sphaerotheca fuliginea</i> – <i>Verticillium</i> spp. <hr/> <p>wirusy i organizmy wirusopodobne: wszystkie</p>
<p>—<i>Cucurbita maxima</i></p>	<p>owady, roztocza i nicienie we wszystkich stadiach rozwoju:</p> <ul style="list-style-type: none"> – mącznikowate – mszycowate – <i>Meloidogyne</i> spp. – <i>Polyphagotarsonemus latus</i> – <i>Tetranychus</i> spp. – przylżeńce, w szczególności <i>Frankliniella occidentalis</i> <hr/> <p>wirusy i organizmy wirusopodobne: wszystkie</p>
<p>—<i>Cucurbita pepo</i></p>	<p>owady, roztocza i nicienie we wszystkich stadiach rozwoju:</p> <ul style="list-style-type: none"> – mącznikowate – mszycowate

	<ul style="list-style-type: none"> – <i>Meloidogyne</i> spp. – <i>Polyphagotarsonemus latus</i> – <i>Tetranychus</i> spp. – przylżeńce, w szczególności <i>Frankliniella occidentalis</i>
	<p>bakterie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Pseudomonas syringae</i> pv. <i>lachrymans</i>
	<p>grzyby:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Fusarium</i> spp. – <i>Sphaerotheca fuliginea</i> – <i>Verticillium</i> spp.
	<p>wirusy i organizmy wirusopodobne:</p> <p>wszystkie, w szczególności wirus mozaiki ogórka, wirus mozaiki dyni olbrzymiej, wirus żółtej mozaiki cukinii i tospowirusy</p>
<p>—<i>Cynara cardunculus</i> i <i>Cynara scolymus</i></p>	<p>owady, roztocza i nicienie we wszystkich stadiach rozwoju:</p> <ul style="list-style-type: none"> – mącznikowate – mszycowate – przylżeńce
	<p>grzyby:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Bremia lactucae</i> – <i>Leveillula taurica</i> f. sp. <i>cynara</i> – <i>Pythium</i> spp. – <i>Rhizoctonia solani</i> – <i>Sclerotium rolfsii</i> – <i>Sclerotinia sclerotiorum</i> – <i>Verticillium dahliae</i>
	<p>wirusy i organizmy wirusopodobne:</p> <p>wszystkie</p>
<p>—<i>Foeniculum vulgare</i></p>	<p>owady, roztocza i nicienie we wszystkich stadiach rozwoju:</p> <ul style="list-style-type: none"> – mącznikowate – mszycowate – przylżeńce
	<p>bakterie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Erwinia carotovora</i> subsp. <i>carotovora</i> – <i>Pseudomonas marginalis</i> pv. <i>marginalis</i>
	<p>grzyby:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Cercospora foeniculi</i> – <i>Phytophthora syringae</i>

	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Sclerotinia</i> spp. <p>wirusy i organizmy wirusopodobne: wirus mozaiki selera</p>
— <i>Lactuca sativa</i>	<p>owady, roztocza i nicienie we wszystkich stadiach rozwoju:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mszycowate - <i>Meloidogyne</i> spp. - przyłżeńce, w szczególności <i>Frankliniella occidentalis</i> <p>grzyby:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Botrytis cinerea</i> - <i>Bremia lactucae</i> - <i>Pythium</i> spp. <p>wirusy i organizmy wirusopodobne: wszystkie, w szczególności wirus pogrubienia nerwów sałaty, wirus mozaiki sałaty i pierścieniowa nekroza sałaty</p>
— <i>Lycopersicon lycopersicum</i>	<p>owady, roztocza i nicienie we wszystkich stadiach rozwoju:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mszycowate - mącznikowate - <i>Hauptidia maroccana</i> - <i>Meloidogyne</i> spp. - <i>Tetranychus</i> spp. - przyłżeńce, w szczególności <i>Frankliniella occidentalis</i> - <i>Vasates lycopersici</i> <p>bakterie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Pseudomonas syringae</i> pv. <i>tomato</i> <p>grzyby:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Alternaria solani</i> - <i>Cladosporium fulvum</i> - <i>Colletotrichum coccoides</i> - <i>Didymella lycopersici</i> - <i>Fusarium oxysporum</i> - <i>Leveillula taurica</i> - <i>Phytophthora nicotianae</i> - <i>Pyrenochaeta lycopersici</i> - <i>Pythium</i> spp. - <i>Rhizoctonia solani</i> - <i>Sclerotinia sclerotiorum</i> - <i>Verticillium</i> spp.

	<p>wirusy i organizmy wirusopodobne:</p> <p>wszystkie, w szczególności wirus mozaiki ogórka, wirus X ziemniaka, wirus Y ziemniaka, mozaika zwykła tytoniu, wirus mozaiki pomidora i wirus żółtej kędzierzawki liści pomidora</p>
— <i>Rheum</i> spp.	<p>bakterie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Agrobacterium tumefaciens</i> – <i>Erwinia rhapontici</i>
	<p>grzyby:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Armillariella mellea</i> – <i>Verticillium</i> spp.
	<p>wirusy i organizmy wirusopodobne:</p> <p>wszystkie, w szczególności wirus mozaiki gęsiówki i wirus mozaiki rzepy</p>
— <i>Solanum melongena</i>	<p>owady, roztocza i nicienie we wszystkich stadiach rozwoju:</p> <ul style="list-style-type: none"> – mącznikowate – mszycowate – <i>Hemitarsonemus latus</i> – <i>Leptinotarsa decemlineata</i> – <i>Meloidogyne</i> spp. – <i>Tetranychidae</i> – przyłżeńce, w szczególności <i>Frankliniella occidentalis</i>
	<p>grzyby:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Fusarium</i> spp. – <i>Leveillula tauricaf. sp. cynara</i> – <i>Rhizoctonia solani</i> – <i>Pythium</i> spp. – <i>Sclerotinia sclerotiorum</i> – <i>Verticillium</i> spp.
	<p>wirusy i organizmy wirusopodobne:</p> <p>wszystkie, w szczególności wirus mozaiki ogórka, wirus mozaiki bakłażana, wirus ziemniaka Y i wirus mozaiki tytoniu</p>

3. Wymagania dodatkowe dotyczące wytwarzania i jakości materiału nasadzeniowego cebuli (dymki), szalotki i czosnku:

- 1) materiału nasadzeniowego cebuli, szalotki i czosnku nie wytwarza się na polu, na którym w okresie ostatnich czterech lat były uprawiane rośliny cebulowe;
- 2) odległość plantacji cebuli, szalotki i czosnku od innych upraw gatunków cebulowych powinna być nie mniejsza niż 50 m; odległość ta może być zmniejszona do nie mniej niż 2 m, w przypadku gdy sąsiadująca plantacja jest

odpowiednio plantacją cebuli, szalotki lub plantacją czosnku, spełniająca wymagania dotyczące wytwarzania;

- 3) na powierzchni 10 m² nie może występować więcej niż 0,5 rośliny innych odmian;
- 4) materiał nasadzeniowy cebuli, szalotki i czosnku pochodzi bezpośrednio z materiału, który w fazie uprawy był poddany ocenie i określony jako praktycznie wolny od jakichkolwiek organizmów szkodliwych i chorób, ich oznak lub objawów, w szczególności wymienionych w pkt 5;
- 5) ocena cech zewnętrznych partii cebuli dymki, szalotki i czosnku wytworzonych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:

Lp.	Wyszczególnienie	Nie więcej niż (% wagowy)
I. Czosnek		
1	Cebulki nietypowe dla odmiany	1,0
2	Cebulki o masie mniejszej niż 30 g i średnicy mniejszej niż 3 cm oraz cebulki o masie mniejszej niż 6 g dla odmian zimowych	3,0
3	Cebulki o masie mniejszej niż 20 g i średnicy mniejszej niż 2 cm oraz cebulki o masie mniejszej niż 4 g dla odmian letnich	5,0
4	Cebulki zniekształcone, chore, z uszkodzeniami mechanicznymi lub o silnie spękanej łusce	1,0
II. Cebula i szalotka		
1	Cebulki porażone <i>Penicillium</i> i innymi chorobami jakościowymi	1,0
2	Cebulki z objawami występowania <i>Sclerotium cepivorum</i>	0,0
3	Cebulki nietypowe dla odmiany	1,0
4	Cebulki uszkodzone	0,5
5	Cebulki pozbawione łuski	2,0
6	Cebulki skielkowane	3,0
7	Cebulki z zaschniętym szczypiorem dłuższym niż 2 cm	3,0
8	Cebulki z zaschniętymi korzeniami dłuższymi niż 4 cm	3,0
9	Cebulki o niewłaściwej wielkości	3,0
10	Ziemia i inne zanieczyszczenia	0,5
Łącznie wady wymienione w lp. 1–9		5,0

6) sortowanie cebuli:

- a) wytworzona na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej partia cebuli przed wprowadzeniem do obrotu powinna być posortowana na frakcje o wielkości:

Frakcja	Średnica cebulek (w mm)
I	5–10
II	powyżej 10–15
III	powyżej 15–20
IV	powyżej 20–25

- b) w jednym opakowaniu może znajdować się tylko jedna frakcja,
- c) na opakowaniu umieszcza się informację dotyczącą wielkości cebulek, z podaniem numeru frakcji oraz średnicy cebulek.

SZCZEGÓLNE WYMAGANIA DOTYCZĄCE WYTWARZANIA I JAKOŚCI MATERIAŁU
ROZMNOŻENIOWEGO I NASADZENIOWEGO ROŚLIN OZDOBNYCH

1. Materiał rozmnożeniowy i nasadzeniowy roślin ozdobnych powinien mieć odpowiednią tożsamość, czystość rodzajową, gatunkową lub odmianową, za które odpowiada dostawca.
2. Materiał rozmnożeniowy i nasadzeniowy roślin ozdobnych powinien być wolny od organizmów kwarantannowych.
3. Materiał rozmnożeniowy i nasadzeniowy roślin ozdobnych powinien być praktycznie wolny od:
 - 1) szkodników, chorób grzybowych, bakteryjnych oraz wirusowych i wirusopodobnych;
 - 2) objawów występowania tych organizmów;
 - 3) wad obniżających jego jakość.
4. Materiał rozmnożeniowy i nasadzeniowy roślin ozdobnych powinien:
 - 1) charakteryzować się odpowiednią użytecznością i żywotnością;
 - 2) mieć właściwe rozmiary;
 - 3) być w odpowiedniej fazie rozwoju w odniesieniu do jego przydatności jako materiału rozmnożeniowego i nasadzeniowego;
 - 4) zachowywać odpowiednie proporcje między korzeniami, łodygami i liśćmi.
5. Jeżeli materiałem rozmnożeniowym są nasiona, powinny one wykazywać odpowiednią dla gatunku zdolność kiełkowania.
6. Wykaz organizmów szkodliwych na gatunkach roślin ozdobnych, których materiał rozmnożeniowy i nasadzeniowy podlega ocenie cech zewnętrznych:

Rodzaj lub gatunek	Szczególne organizmy szkodliwe i choroby
— <i>Begonia x hiemalis</i> Fotsch	<p>owady, roztocza i nicienie we wszystkich stadiach rozwoju:</p> <ul style="list-style-type: none"> – mącznikowate, w szczególności <i>Bemisia tabaci</i> – <i>Aphelenchoides</i> spp. – <i>Ditylenchus destructor</i> – <i>Meloidogyne</i> spp. – <i>Myzus ornatus</i> – <i>Otiorrhynchus sulcatus</i> – <i>Sciara</i> – przyłżeńce, w szczególności <i>Frankliniella occidentalis</i> <p>bakterie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Erwinia chrysanthemi</i> – <i>Rhodococcus fascians</i>

	<ul style="list-style-type: none"> – <i>Xanthomonas campestris</i> spv. <i>begoniae</i> <p>grzyby:</p> <ul style="list-style-type: none"> – mączniak właściwy – patogeny zgnilizny łodyg (<i>Phytophthora</i> spp., <i>Pythium</i> spp. i <i>Rhizoctonia</i> spp.) <p>wirusy i organizmy wirusopodobne, w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kędzierzawka liści – tospowirusy (wirus brązowej plamistości pomidora, wirus plamistości nekrotycznej niecierpka)
—Cytrusy	<p>owady, roztocza i nicienie we wszystkich stadiach rozwoju:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Aleurothrixus floccosus</i> (Mashell) – <i>Meloidogyne</i> spp. – <i>Parabemisia myricae</i> (Kuwana) – <i>Tylenchulus semipenetrans</i> <p>grzyby:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Phytophthora</i> spp. <p>wirusy i organizmy wirusopodobne, w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wiroidy takie, jak: exocortis, cachexia-xyloporosis – choroby wywołujące psorosis – jak objawy młodych liści takie jak: psorosis, ring spot, cristacortis, impietratura, concave gum – różnobarwność zakaźna – wirus szorstkości liści cytrusowych
— <i>Dendranthema x Grandiflorum</i> (Ramat) Kitam	<p>owady, roztocza i nicienie we wszystkich stadiach rozwoju:</p> <ul style="list-style-type: none"> – miniarkowate – mącznikowate, w szczególności <i>Bemisia tabaci</i>, <i>Aphelencoides</i> spp. i <i>Diarthronomia chrysanthemi</i> – łuskoskrzydłe, w szczególności <i>Cacoecimorpha pronubana</i>, <i>Epichoristodes acerbella</i> – przyłżeńce, w szczególności <i>Frankliniella occidentalis</i> <p>bakterie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Agrobacterium tumefaciens</i> – <i>Erwinia chrysanthemi</i> <p>grzyby:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Fusarium oxisporum</i> spp. <i>chrysanthemi</i> – <i>Puccinia chrysanthemi</i> – <i>Pythium</i> spp. – <i>Rhizoctonia solani</i>

	<ul style="list-style-type: none"> – <i>Verticillium</i> spp. <p>wirusy i organizmy wirusopodobne, w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wirus mozaiki B chryzantemy – tomatu aspermy cucumovirus
— <i>Dianthus Caryophyllus</i> L.i hybryda	<p>owady, roztocza i nicienie we wszystkich stadiach rozwoju:</p> <ul style="list-style-type: none"> – miniarkowate – mącznikowate, w szczególności <i>Bemisia tabaci</i> – przylżeńce, w szczególności <i>Frankliniella occidentalis</i> – łuskoskrzydłe, w szczególności <i>Cacoecimorpha pronubana</i>, <i>Epichoristodes acerbella</i> <p>grzyby:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Alternaria dianthi</i> – <i>Alternaria dianthicola</i> – <i>Fusarium oxisporum</i>f. spp. <i>dianthi</i> – <i>Mycosphaerella dianthi</i> – <i>Phytophthora nicotiana</i> spp. <i>parasitica</i> – <i>Rhizoctonia solani</i> – zgnilizna łodyg <i>Fusarium</i> spp. i <i>Pythium</i> spp. – <i>Uromyces dianthi</i> <p>wirusy i organizmy wirusopodobne, w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wirus wżerkowej pierścieniowej plamistości goździka – wirus pstrości goździka – wirus drobnej nekrotycznej plamistości goździka – tospowirusy (wirus brązowej plamistości pomidora, wirus plamistości nekrotycznej niecierpka)
— <i>Euforbia pulcherrima</i> (Wild ex Kletzch)	<p>owady, roztocza i nicienie we wszystkich stadiach rozwoju:</p> <ul style="list-style-type: none"> – mącznikowate, w szczególności <i>Bemisia tabaci</i> <p>bakterie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Erwinia chrysanthemi</i> <p>grzyby:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Fusarium</i> spp. – <i>Pythium ultimum</i> – <i>Pytophthora</i> spp. – <i>Rhizoctonia solani</i> – <i>Thielaviopsis basicola</i> <p>wirusy i organizmy wirusopodobne, w szczególności:</p>

	<p>tospowirusy (wirus brązowej plamistości pomidora, wirus plamistości nekrotycznej niecierpka)</p>
— <i>Gerbera</i> L.	<p>owady, roztocza i nicienie we wszystkich stadiach rozwoju:</p> <ul style="list-style-type: none"> – miniarkowate – mącznikowate, w szczególności <i>Bemisia tabaci</i> – <i>Aphelencooides</i> spp. – <i>Lepidoptera</i> – <i>Meloidogyne</i> – przyłżeńce, w szczególności <i>Frankliniella occidentalis</i>
	<p>grzyby:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Fusarium</i> spp. – <i>Phytophthora cryptogea</i> – mączniak – <i>Rhizoctonia solani</i> – <i>Verticillium</i> spp.
	<p>wirusy i organizmy wirusopodobne, w szczególności:</p> <p>tospowirusy (wirus brązowej plamistości pomidora, wirus plamistości nekrotycznej niecierpka)</p>
— <i>Gladiolus</i> L.	<p>owady, roztocza i nicienie we wszystkich stadiach rozwoju:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Ditylenchus dipsaci</i> – przyłżeńce, w szczególności <i>Frankliniella occidentalis</i>
	<p>bakterie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Pseudomonas marginata</i> – <i>Rhodococcus fascians</i>
	<p>grzyby:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Botrytis gladiolorum</i> – <i>Curvularia trifolii</i> – <i>Fusarium oxisporum</i> spp. <i>gladioli</i> – <i>Penicillium gladioli</i> – <i>Sclerotinia</i> spp. – <i>Septoria gladioli</i> – <i>Urocystis gladiolicola</i> – <i>Uromyces transversalis</i>
	<p>wirusy i organizmy wirusopodobne, w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> – fitoplazmowa żółtaczka astra – czynnik korkowatości rdzenia todaygi – wirus mozaiki ogórka – wirus pierścieniowej plamistości mieczyka (syn.

	<p>utajony wirus narcyza białego)</p> <ul style="list-style-type: none"> – wirus nekrotycznej kędzierzawki tytoniu <p>inne organizmy szkodliwe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Cyperus esculentus</i>
— <i>Lilium</i> L.	<p>owady, roztocza i nicienie we wszystkich stadiach rozwoju:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Aphelenchoides</i> spp. – <i>Rhysoglyphus</i> spp. – <i>Pratylenchus penetrans</i> – <i>Rotylenchus robustus</i> – przyłżeńce, w szczególności <i>Frankliniella occidentalis</i> <p>bakterie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Envinia carotovora</i> podg. <i>carotovora</i> – <i>Rhodococcus fascians</i> <p>grzyby:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Cylindrocarpon destructans</i> – <i>Fusarium oxisporum</i> f. sp. <i>lilii</i> – <i>Pythium</i> spp. – <i>Rhizoctonia</i> spp. – <i>Rhizopus</i> spp. – <i>Sclerotium</i> spp. <p>wirusy i organizmy wirusopodobne, w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wirus mozaiki ogórka – wirus bezobjawowy lilii – wirus X lilii – wirus nekrotycznej kędzierzawki tytoniu – wirus pstrości tulipana <p>inne organizmy szkodliwe</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Cyperus esculentus</i>
— <i>Malus</i> Miller	<p>owady, roztocza i nicienie we wszystkich stadiach rozwoju:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Anarsia lineatella</i> – <i>Eriosoma lanigerum</i> – czerwce, w szczególności <i>Epidiaspis leperii</i>, <i>Pseudaulacaspis pentagona</i> i <i>Quadraspidiotus perniciosus</i> <p>bakterie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Agrobacterium tumefaciens</i> – <i>Pseudomonas syringae</i> pv. <i>syringae</i>

	<p>grzyby:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Armillariella mellea</i> – <i>Chondrostereum purpureum</i> – <i>Nectria galligena</i> – <i>Phytophthora cactorum</i> – <i>Rosellinia necatrix</i> – <i>Venturia</i> spp. – <i>Verticillium</i> spp.
— <i>Narcissus</i> L.	<p>wirusy i organizmy wirusopodobne: wszystkie</p> <p>owady, roztocza i nicienie we wszystkich stadiach rozwoju:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Aphelenchoides subtenuis</i> – <i>Ditylenchus destructor</i> – <i>Eumerus</i> spp. – <i>Merodon equestris</i> – <i>Pratylenchus penetrant</i> – rozkruszkowate – trójpazurkowce <p>grzyby:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Fusarium oxysporum</i> f. sp. <i>narcissi</i> – <i>Sclerotinia</i> spp. – <i>Sclerotium bulborum</i> <p>wirusy i organizmy wirusopodobne, w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wirus nekrotycznej kędzierzawki tytoniu – czynnik srebrzystej smugowatości narcyza – wirus żółtej pasiastości narcyza <p>inne organizmy szkodliwe</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Cyperus esculentus</i>
— <i>Pelargonium</i> L.	<p>owady, roztocza i nicienie we wszystkich stadiach rozwoju:</p> <ul style="list-style-type: none"> – mącznikowate, w szczególności <i>Bemisia tabaci</i> – łuskoskrzydłe – przyłżeńce, w szczególności <i>Frankliniella occidentalis</i> <p>bakterie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Rhodococcus fascians</i> – <i>Xanthomonas campestris</i> pv. <i>pelargonii</i> <p>grzyby:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Puccinia pelargonii zonalis</i>

	<ul style="list-style-type: none"> – patogeny zgnilizny łądyg (<i>Botrytis</i> spp., <i>Pythium</i> spp.) – <i>Verticillium</i> spp. <p>wirusy i organizmy wirusopodobne, w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wirus pstrokatości pelargonii – wirus kędzierzawki pelargonii – wirus wstęgowej mozaiki pelargonii – tospowirusy (wirus brązowej plamistości pomidora, wirus plamistości nekrotycznej niecierpka)
— <i>Phoenix</i>	<p>owady, roztocza i nicienie we wszystkich stadiach rozwoju:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przyłżeńce <p>grzyby:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Exosporium palmivorum</i> – <i>Gliocladium wermoeseni</i> – <i>Graphiola phoenicis</i> – <i>Pestalozzia Phoenicis</i> – <i>Pythium</i> spp. <p>wirusy i organizmy wirusopodobne: wszystkie</p>
— <i>Pinus nigra</i>	<p>owady, roztocza i nicienie we wszystkich stadiach rozwoju:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Blastophaga</i> spp. – <i>Rhyacionia buoliana</i> <p>grzyby:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Ophodermium seditiosum</i> <p>wirusy i organizmy wirusopodobne, w szczególności: wszystkie</p>
— <i>Prunus</i> L.	<p>owady, roztocza i nicienie we wszystkich stadiach rozwoju:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Capnodis tenebrionis</i> – <i>Meloidogyne</i> spp. – czerwce, w szczególności <i>Epidiaspis leperii</i>, <i>Pseudaulacaspis pentagona</i> i <i>Quadraspidotus perniciosus</i> <p>bakterie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Agrobacterium tumefaciens</i> – <i>Pseudomonas syringae</i> pv. <i>mors prunorum</i> – <i>Pseudomonas syringae</i> pv. <i>syringae</i>

	<p>grzyby:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Armillariella mellea</i> – <i>Chondrostereum purpureum</i> – <i>Nectria galligena</i> – <i>Rosellinia necatrix</i> – <i>Taphrina deformans</i> – <i>Verticillium</i> spp.
	<p>wirusy i organizmy wirusopodobne, w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wirus karłowatości śliwy – wirus nekrotycznej pierścieniowej plamistości śliwy
— <i>Pyrus</i> L.	<p>owady, roztocza i nicienie we wszystkich stadiach rozwoju:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Anarsia lineatella</i> – <i>Eriosoma lanigerum</i> – czerwce, w szczególności <i>Epidiaspis leperii</i>, <i>Pseudaulacaspis pentagona</i> i <i>Quadraspidiotus perniciosus</i>
	<p>bakterie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Agrobacterium tumefaciens</i> – <i>Pseudomonas syringae</i> pv. <i>syringae</i>
	<p>grzyby:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Armillariella mellea</i> – <i>Chondrostereum purpureum</i> – <i>Nectria galligena</i> – <i>Phytophthora</i> spp. – <i>Rosellinia necatrix</i> – <i>Verticillium</i> spp.
	<p>wirusy i organizmy wirusopodobne: wszystkie</p>
— <i>Rosa</i>	<p>owady, roztocza i nicienie we wszystkich stadiach rozwoju:</p> <ul style="list-style-type: none"> – łuskoskrzydłe, w szczególności <i>Epichoristodes acerbella</i>, <i>Cacoecimorpha pronubana</i> – <i>Meloidogyne</i> spp. – <i>Pratylenchus</i> spp. – <i>Tetranychus urticae</i>
	<p>bakterie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Agrobacterium tumefaciens</i>
	<p>grzyby:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Chondrostereum purpureum</i>

	<ul style="list-style-type: none">- <i>Choristoneura</i> spp.- <i>Diplocarpon rosae</i>- <i>Peronospora sparsa</i>- <i>Phragmidium</i> spp.- <i>Rosellinia necatrix</i>- <i>Sphaeroteca pannosa</i>- <i>Verticillium</i> spp.
	<p>wirusy i organizmy wirusopodobne, w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none">- wirus mozaiki jabłka- wirus mozaiki gęsiówki- wirus nekrotycznej pierścieniowej plamistości śliwy

SZCZEGÓŁOWE WYMAGANIA DOTYCZĄCE WYTWARZANIA I JAKOŚCI MATERIAŁU SIEWNEGO
KATEGORII ELITARNY LUB KATEGORII KWALIFIKOWANY ROŚLIN SADOWNICZYCH
ORAZ MATERIAŁU SZKÓLKARSKIEGO CAC

A. Wytwarzanie materiału siewnego kategorii elitarny i kategorii kwalifikowany roślin sadowniczych

I. Wymagania ogólne

1. Za materiał siewny kategorii elitarny roślin sadowniczych uważa się materiał, do którego wytwarzania użyto składników kategorii elitarny.
2. Za materiał siewny kategorii kwalifikowany roślin sadowniczych uznaje się materiał, do którego wytwarzania użyto składników kategorii kwalifikowany lub kategorii elitarny.
3. Za materiał siewny kategorii elitarny lub kwalifikowany roślin sadowniczych wolny od wirusów uznaje się materiał, do którego wytwarzania użyto składników wolnych od wirusów.
4. Plantacje materiału siewnego kategorii elitarny lub kategorii kwalifikowany z rodzaju *Prunus*, *Rubus* i *Fragaria* zakłada się na gruntach lub w podłożach uznanych za wolne od nicieni z rodzaju *Longidorus* spp. i *Xiphinema* spp., będących wektorami wirusów.

II. Wymagania dla materiału siewnego kategorii przedbazowy

Rośliny materiału siewnego kategorii przedbazowy roślin sadowniczych powinny pochodzić z tożsamyh odmianowo roślin kandydackich. Rośliny powinny rosnać w pojemnikach bez kontaktu korzeni z glebą lub w odkażonym podłożu w osiatkowanych pomieszczeniach (karkasach). Rośliny powinny być przetestowane w celu stwierdzenia, czy są wolne od organizmów wymienionych w niniejszym załączniku. Testowanie powtarza się okresowo w celu sprawdzenia zdrowotności roślin. Do testowania stosuje się metodyki testów rekomendowane przez Europejską Śródziemnomorską Organizację Ochrony Roślin (EPPO) albo inne metodyki uznane międzynarodowo, a w przypadku ich braku – metodyki przyjęte na poziomie krajowym.

III. Plantacje podkładek wegetatywnych drzew owocowych

1. Izolacja przestrzenna:
 - 1) mateczniki podkładek gatunków roślin, które są porażane przez wirus ospowatości śliwy (Plum pox virus), powinny być położone w odległości nie mniejszej niż 250 m od roślin dziko rosnących lub uprawnych tych gatunków;
 - 2) mateczniki podkładek gatunków roślin, które nie są porażane przez wirus ospowatości śliwy, powinny być położone w odległości nie mniejszej niż 10 m od roślin dziko rosnących lub uprawnych tych gatunków;

- 3) mateczniki wolne od wirusów powinny być położone w odległości nie mniejszej niż 3 m od innych mateczników;
 - 4) podkładowki różnych odmian powinny być wysadzone w oddzielnych rzędach; dotyczy to także podkładek tych samych odmian wysadzonych w różnych latach.
2. Czystość gatunkowa i odmianowa
Dla plantacji matecznych jest wymagana całkowita czystość gatunkowa i odmianowa.
3. Wiek¹⁾:
- 1) mateczniki elitarne drzew ziarnkowych utrzymuje się do 11 lat, a drzew pestkowych do 9 lat;
 - 2) mateczniki kwalifikowane drzew ziarnkowych utrzymuje się do 18 lat, a drzew pestkowych do 15 lat;
 - 3) podkładowki wegetatywne nie mogą być starsze niż dwuletnie.
4. Rozmnażanie
Materiał do założenia plantacji pozyskuje się z roślin otrzymanych z mikrorozmnażania, sadzonkowania albo z odkładów. Do założenia matecznika podkładek drzew ziarnkowych stosuje się podkładowki nie starsze niż dwuletnie. Do zakładania mateczników podkładek drzew pestkowych używa się podkładek jednorocznych.
5. Zdrowotność:
- 1) podkładowki wegetatywne drzew owocowych powinny być:
 - a) wolne od organizmów kwarantannowych,
 - b) praktycznie wolne od organizmów, które mogą obniżyć ich jakość, a w szczególności od organizmów wymienionych w części C w dziale II – na podstawie wizualnej oceny;
 - 2) podkładowki wolne od organizmów wymienionych w dziale VIII uważa się za wolne od chorób wirusowych i wirusopodobnych.
6. Wymagania dodatkowe
Plantację zgłasza się do jednej oceny rocznie, wykonywanej pod koniec lata albo na początku jesieni, przed zakończeniem wegetacji roślin.
W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości możliwych do usunięcia może być wyznaczony termin dodatkowej oceny.
Każda odmiana podkładowki powinna być oznaczona etykietami na początku rzędu lub kwatery.

¹⁾ Wiek – liczba lat wyrażona liczbą okresów wegetacyjnych, dla:

- 1) plantacji – liczona od roku założenia (posadzenia) plantacji;
- 2) drzewek – liczona od roku szczepienia (okulizacji) podkładowki zrazem (oczkiem) odmiany, wstawki skarłającej, pośredniej lub przewodniej;
- 3) drzewek własnokorzeniowych – liczona jest od roku ukazania się u nasady pędu korzeni przybyszowych;
- 4) podkładek:
 - a) generatywnych – liczona od roku skielkowania nasion,
 - b) wegetatywnych – liczona od roku ukazania się części nadziemnej podkładowki i korzeni przybyszowych,
 - c) z kultur *in vitro* – liczona od roku wysadzenia ukorzenionych roślin pod osłony lub na pole;
- 5) roślin w formie krzaczastej – liczona od roku posadzenia sadzonek pod osłonami lub na polu;
- 6) roślin w formie piennej – liczona od rozpoczęcia wzrostu pędów z przyjętych zrazów lub oczek odmiany.

IV. Plantacje podkładek generatywnych drzew owocowych

1. Izolacja przestrzenna:
 - 1) podkłádki generatywne gatunków roślin, które są porażane przez wirus ospowatości śliwy, powinny być położone w odległości nie mniejszej niż 250 m od roślin dziko rosnących lub uprawnych tych gatunków;
 - 2) podkłádki generatywne gatunków roślin, które nie są porażane przez wirus ospowatości śliwy, powinny być położone w odległości nie mniejszej niż 10 m od roślin dziko rosnących lub uprawnych tych gatunków;
 - 3) podkłádki generatywne wolne od wirusów powinny być położone w odległości nie mniejszej niż 2 m od innych podkładek;
 - 4) podkłádki generatywne różnych gatunków i odmian powinny rosnąć w oddzielnych rzędach lub kwaterach.
2. Czystość gatunkowa i odmianowa
Na plantacjach podkładek generatywnych jest wymagana całkowita czystość gatunkowa i odmianowa.
3. Rozmnażanie
Nasiona do uzyskania podkładek generatywnych pobiera się z elitarnych lub kwalifikowanych sadów nasiennych.
4. Wiek
Podkłádki generatywne nie mogą być starsze niż dwuletnie.
5. Zdrowotność:
 - 1) podkłádki generatywne powinny być:
 - a) wolne od organizmów kwarantannowych,
 - b) praktycznie wolne od organizmów, które mogą obniżyć ich jakość, a w szczególności od organizmów wymienionych w części C w dziale II – na podstawie wizualnej oceny;
 - 2) choroby wirusowe i wirusopodobne:
 - a) podkłádki generatywne drzew pestkowych wolne od organizmów wymienionych w dziale VIII uważa się za wolne od chorób wirusowych i wirusopodobnych,
 - b) podkłádki generatywne jabłoni i gruszy uznaje się za wolne od chorób wirusowych i wirusopodobnych.
6. Wymagania dodatkowe
Plantację zgłasza się do jednej oceny rocznie, wykonywanej pod koniec lata lub na początku jesieni, przed zakończeniem wegetacji roślin albo wiosną, a w przypadku pikówek – na początku lata.
W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości możliwych do usunięcia może być wyznaczony termin dodatkowej oceny.
Każdy gatunek i każda odmiana podkłádki powinny być oznaczone etykietami na początku rzędu lub kwatery.

V. Sady do pozyskiwania nasion

1. Izolacja przestrzenna:

- 1) sady drzew pestkowych powinny być położone w odległości nie mniejszej niż 250 m od dziko rosnących lub uprawnych drzew i krzewów pestkowych tych samych rodzajów;
 - 2) sady drzew ziarnkowych powinny być położone w odległości nie mniejszej niż 50 m od dziko rosnących lub uprawnych drzew i krzewów ziarnkowych tych samych rodzajów;
 - 3) sady drzew ziarnkowych wolnych od wirusów powinny być wysadzane w oddzielnych kwaterach, a sady drzew pestkowych wolnych od wirusów – w oddzielnych kwaterach, z zachowaniem odległości 500 m albo 250 m od dziko rosnących lub uprawnych drzew i krzewów ziarnkowych albo pestkowych tych samych rodzajów.
2. Czystość gatunkowa i odmianowa:
- 1) wymagana jest całkowita czystość gatunkowa i odmianowa;
 - 2) drzewa odmian zapylających oznacza się trwale.
3. Rozmnażanie
- Sady nasienne zakłada się z drzewek elitarnych przeznaczonych dla sadów nasiennych. Drzewa odmian zapylających powinny mieć identyczną zdrowotność jak drzewa do pozyskiwania nasion.
4. Wiek
- Nie określa się wymagań dotyczących wieku sadu.
5. Zdrowotność:
- 1) drzewa nasienne i nasiona do produkcji podkładek generatywnych powinny być:
 - a) wolne od organizmów kwarantannowych,
 - b) praktycznie wolne od organizmów, które mogą obniżyć jakość materiału szkółkarskiego, a w szczególności od organizmów wymienionych w części C w dziale II – na podstawie wizualnej oceny;
 - 2) choroby wirusowe i wirusopodobne:
 - a) drzewa nasienne i nasiona wolne od organizmów wymienionych w dziale VIII uważa się za wolne od chorób wirusowych i wirusopodobnych,
 - b) sady nasienne drzew pestkowych wolnych od wirusów, dla których jest zachowana odległość 500 m (izolacja przestrzenna), powinny być co sześć lat badane na choroby wirusowe niekwarantannowe, przenoszone przez pyłek i inne wektory; pierwsze testowanie wykonuje się na trzyletnich drzewkach,
 - c) sady nasienne drzew pestkowych wolnych od wirusów, dla których jest zachowana odległość 250 m (izolacja przestrzenna), powinny być co cztery lata badane na choroby wirusowe niekwarantannowe, przenoszone przez pyłek i inne wektory; pierwsze badanie wykonuje się na trzyletnich drzewkach,
 - d) w przypadku wykrycia wirusów podczas badań okresowych chore drzewa powinny być usunięte i badanie powinno być powtórzone w następnym roku, aż do uzyskania negatywnych wyników dla całego sadu; po tym okresie badania wykonuje się w sposób określony w lit. b albo c.

6. Wymagania dodatkowe

Plantację zgłasza się do jednej oceny rocznie: drzewa ziarnkowe – w okresie dojrzewania owoców, a drzewa pestkowe – przed zbiorem owoców.

W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości możliwych do usunięcia może być wyznaczony termin dodatkowej oceny.

Każdy gatunek i każda odmiana powinny być oznaczone etykietami na początku rzędu lub kwatery.

VI. Sady do pozyskiwania zrazów lub oczek

1. Izolacja przestrzenna:

- 1) sady zraźnikowe gatunków roślin, które są porażane przez wirus ospowatości śliwy, powinny być położone w odległości nie mniejszej niż 250 m od roślin dziko rosnących lub uprawnych tych gatunków;
- 2) sady zraźnikowe gatunków roślin, które nie są porażane przez wirus ospowatości śliwy, powinny być położone w odległości nie mniejszej niż 50 m od roślin dziko rosnących lub uprawnych tych gatunków;
- 3) w sadzie zraźnikowym różne odmiany tego samego gatunku powinny być wysadzone w:
 - a) oddzielnych rzędach lub w jednym rzędzie,
 - b) odległości 2 m od siebie, trwale oznaczone;
- 4) sady zraźnikowe wolne od wirusów powinny być wysadzone w oddzielnych kwaterach z zachowaniem odległości 3 m.

2. Czystość gatunkowa i odmianowa

Wymagana jest całkowita czystość gatunkowa i odmianowa.

3. Rozmnażanie

Sady do pozyskiwania zrazów lub oczek są zakładane z drzewek elitarnych przeznaczonych dla sadów zraźnikowych.

4. Wiek:

- 1) elitarne sady zraźnikowe drzew pestkowych utrzymuje się do 9 lat, a drzew ziarnkowych do 11 lat;
- 2) kwalifikowane sady zraźnikowe drzew pestkowych utrzymuje się do 11 lat, a drzew ziarnkowych do 13 lat;
- 3) drzewa zraźnikowe, z wyjątkiem drzew pestkowych, mogą owocować.

5. Zdrowotność:

- 1) drzewa zraźnikowe i zrazy (oczka) powinny być:
 - a) wolne od organizmów kwarantannowych,
 - b) praktycznie wolne od organizmów, które mogą obniżyć ich jakość, a w szczególności od organizmów wymienionych w części C w dziale II – na podstawie wizualnej oceny;
- 2) choroby wirusowe i wirusopodobne: drzewa zraźnikowe i zrazy lub oczka wolne od organizmów wymienionych w dziale VIII uważa się za wolne od chorób wirusowych i wirusopodobnych.

6. Wymagania dodatkowe

Plantację zgłasza się do jednej oceny rocznie, przeprowadzanej w czerwcu lub lipcu, bezpośrednio przed pozyskiwaniem zrazów lub oczek.

W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości możliwych do usunięcia może być wyznaczony termin dodatkowej oceny.

Każdy gatunek i każda odmiana powinny być oznaczone etykietą na początku rzędu lub kwatery.

VII. Szkółki drzewek i plantacje uszlachetnionych podkładek

1. Izolacja przestrzenna:

- 1) szkółki drzewek i plantacje uszlachetnionych podkładek gatunków roślin, które są porażane przez wirus ospowatości śliwy, powinny być położone w odległości nie mniejszej niż 250 m od roślin dziko rosnących lub uprawnych tych gatunków;
- 2) szkółki drzewek i plantacje uszlachetnionych podkładek gatunków roślin, które nie są porażane przez wirus ospowatości śliwy, powinny być położone w odległości nie mniejszej niż 10 m od roślin dziko rosnących lub uprawnych tych gatunków;
- 3) szkółki drzewek i plantacje uszlachetnionych podkładek wolnych od wirusów powinny być położone w odległości nie mniejszej niż 2 m od innych drzewek i plantacji uszlachetnionych podkładek.

2. Czystość gatunkowa i odmianowa

W szkółkach i na plantacjach uszlachetnionych podkładek jest wymagana całkowita czystość gatunkowa i odmianowa.

Zastosowanie do uszlachetniania drzewek niewłaściwych podkładek, wstawek przewodnich i pośrednich, powodujących objawy niezgodności dyskwalifikuje drzewka odmian z objawami niezgodności (żółknięcie i opadanie liści oraz wyraźne przebarwienie kory).

3. Rozmnażanie

Szkółki zakłada się z materiału siewnego kategorii elitarny albo kategorii kwalifikowany roślin sadowniczych przeznaczonych dla szkółek.

4. Wiek:

- 1) drzewka elitarne nie mogą być starsze niż dwuletnie, jeżeli nie owocowały;
- 2) drzewka kwalifikowane nie mogą być starsze niż czteroletnie.

5. Zdrowotność:

- 1) drzewka albo uszlachetnione podkładki powinny być:
 - a) wolne od organizmów kwarantannowych,
 - b) praktycznie wolne od organizmów, które mogą obniżyć ich jakość, a w szczególności od organizmów wymienionych w części C w dziale II – na podstawie wizualnej oceny;
- 2) choroby wirusowe i wirusopodobne: drzewka wolne od organizmów wymienionych w dziale VIII uważa się za wolne od chorób wirusowych i wirusopodobnych.

6. Wymagania dodatkowe

Plantację zgłasza się do jednej oceny rocznie, wykonywanej pod koniec lata albo na początku jesieni, przed zakończeniem wegetacji roślin albo przed sprzedażą roślin utrzymywanych w pojemnikach.

W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości możliwych do usunięcia może być wyznaczony termin dodatkowej oceny.

Każdy gatunek i każda odmiana powinny być oznaczone etykietami na początku rzędu lub kwatery.

VIII. Zdrowotność materiału siewnego roślin sadowniczych

Wykaz wirusów i fitoplazm oraz chorób wirusowych i wirusopodobnych dla materiału siewnego roślin sadowniczych o statusie zdrowotności „wolne od wirusów”.²⁾

Materiał ten oznacza się „ww” - wolne od wirusów albo „vf” - virus free.

Materiał ten powinien być wolny od wszystkich wirusów i patogenów wirusopodobnych, a zwłaszcza:

- 1) jabłoń od:
 - a) wirusa chlorotycznej plamistości liści jabłoni (Apple chlorotic leaf spot virus),
 - b) wirusa mozaiki jabłoni (Apple mosaic virus),
 - c) wirusa żłobkowatości pnia jabłoni (Apple stem grooving virus),
 - d) wirusa jamkowatości pnia jabłoni (Apple stem pitting virus) wywołującego epinastię i zamieranie kory „Spy” (Spay epinasty and decline),
 - e) fitoplazmy proliferacji jabłoni (Apple proliferation phytoplasma),
 - f) drobnienia owoców jabłoni (Apple chat fruit),
 - g) zielonej marszczyicy jabłek (Apple green crinkle),
 - h) podkówkowatego spękania jabłoni (Apple horseshoe wound),
 - i) szorstkości skórki jabłek (Apple rough skin),
 - j) gwiaździstego spękania jabłek (Apple star crack),
 - k) plamistości pierścieniowej jabłek (Apple ring spot),
 - l) pierścieniowego ordzawienia jabłek (Apple russet ring),
 - m) gumowatości drewna jabłoni (Apple rubbery wood),
 - n) spłaszczenia konarów jabłoni (Apple flat limb),
 - o) rdzawej brodawkowatości jabłek (Apple russet wart),
 - p) epinastii i zamierania kory jabłoni (Spy epinasty and decline),
 - q) łuszczenia się kory *Malus platycarpa* (Platycarpa scaly bark);
- 2) grusza i pigwa od:
 - a) wirusa chlorotycznej plamistości liści jabłoni (Apple chlorotic leaf spot virus),
 - b) wirusa jamkowatości pnia jabłoni (Apple stem pitting virus – Pear vein yellows virus),
 - c) fitoplazmy zamierania gruszy (Pear decline phytoplasma),
 - d) wiroida pęcherzowatych zrakowaceń gruszy (Pear blister canker viroid),
 - e) spękania kory (Pear bark split),

²⁾ Materiał wolny od wirusów (ww, vf): materiał szkółkarski, który został poddany testowaniu i uznany za wolny od wirusów dla poszczególnych gatunków w tym statusie; jest to również materiał otrzymany bezpośrednio z materiału wolnego od wirusów, produkowany lub utrzymywany w określonej liczbie pokoleń, w warunkach gwarantujących niewystąpienie infekcji.

- f) nekrozy kory (Pear bark necrosis),
 - g) szorstkości kory (Pear rough bark),
 - h) sadzowatej pierścieniowej plamistości pigwy (Quince sooty ringspot),
 - i) gumowatości drewna (Apple rubbery wood),
 - j) żółtej plamistości pigwy (Quince yellow blotch),
 - k) kamienistości miąższu gruszek (Pear stony pit);
- 3) wiśnia i czereśnia od:
- a) wirusa chlorotycznej plamistości liści jabłoni (Apple chlorotic leaf spot virus),
 - b) wirusa mozaiki jabłoni (Apple mosaic virus),
 - c) wirusa mozaiki gęsiówki (Arabic mosaic virus),
 - d) wirusa zielonej pierścieniowej pstrości czereśni (Cherry green ring mottle virus),
 - e) wirusa liściozwoju czereśni (Cherry leaf roll virus),
 - f) wirusa drobnienia czereśni 1 i 2 (Little cherry virus 1, Little cherry virus 2),
 - g) wirusa karłowatości śliwy – żółtaczkę wiśni (Prune dwarf virus),
 - h) wirusa nekrotycznej pierścieniowej plamistości wiśni (Prunus necrotic ringspot virus),
 - i) wirusa cętkowanej plamistości liści czereśni (Cherry mottle leaf virus),
 - j) wirusa pierścieniowej plamistości maliny (Raspberry ringspot virus),
 - k) utajonego wirusa pierścieniowej plamistości truskawki (Strawberry latent ringspot virus),
 - l) wirusa czarnej pierścieniowej plamistości pomidora (Tomato black ring virus),
 - m) fitoplazmy europejskiej żółtaczkę drzew pestkowych (European stone fruit yellows phytoplasma),
 - n) rdzawej pstrości czereśni (Cherry rusty mottle),
 - o) nekrotyczno-rdzawej plamistości czereśni (Cherry necrotic rusty mottle),
 - p) Detrimental canker,
 - q) Shirofugen stunt;
- 4) śliwa od:
- a) wirusa chlorotycznej plamistości liści jabłoni (Apple chlorotic leaf spot virus),
 - b) wirusa mozaiki jabłoni (Apple mosaic virus),
 - c) utajonego wirusa pierścieniowej plamistości mirabelki (Myrobalan latent ringspot virus),
 - d) wirusa ospowatości śliwy (Plum pox virus),
 - e) wirusa karłowatości śliwy – żółtaczkę wiśni (Prune dwarf virus),
 - f) wirusa nekrotycznej pierścieniowej plamistości wiśni (Prunus necrotic ringspot virus),
 - g) fitoplazmy europejskiej żółtaczkę drzew pestkowych (European stone fruit yellows phytoplasma);
- 5) brzoskwinia od:
- a) wirusa chlorotycznej plamistości liści jabłoni (Apple chlorotic leaf spot virus),
 - b) wirusa mozaiki jabłoni (Apple mosaic virus),

- c) wirusa zielonej pierścieniowej pstrości czereśni (Cherry green ring mottle virus),
 - d) wirusa ospowatości śliwy (Plum pox virus),
 - e) wirusa karłowatości śliwy – żółtaczkę wiśni (Prune dwarf virus),
 - f) wirusa nekrotycznej pierścieniowej plamistości wiśni (Prunus necrotic ringspot virus),
 - g) utajonego wirusa pierścieniowej plamistości truskawki (Strawberry latent ringspot virus),
 - h) wirusa czarnej pierścieniowej plamistości pomidora (Tomato black ring virus),
 - i) fitoplazmy europejskiej żółtaczkę drzew pestkowych (European stone fruit yellows phytoplasma),
 - j) utajonego wiroida mozaiki brzoskwini (Peach latent mosaic viroid),
 - k) gwiaździstej plamistości brzoskwini (Peach asteroid spot);
- 6) morela od:
- a) wirusa chlorotycznej plamistości liści jabłoni (Apple chlorotic leaf spot virus),
 - b) wirusa mozaiki jabłoni (Apple mosaic virus),
 - c) wirusa ospowatości śliwy (Plum pox virus),
 - d) wirusa karłowatości śliwy – żółtaczkę wiśni (Prune dwarf virus),
 - e) wirusa nekrotycznej pierścieniowej plamistości wiśni (Prunus necrotic ringspot virus),
 - f) fitoplazmy europejskiej żółtaczkę drzew pestkowych (European stone fruit yellows phytoplasma),
 - g) gwiaździstej plamistości brzoskwini (Peach asteroid spot).

IX. Plantacje mateczne i szkółki sadzonek truskawki

1. Rozmnażanie
Dla truskawki stosuje się cztery stopnie kwalifikacji:
 - 1) superelita (SE) – materiał przedbazowy;
 - 2) elita 1 (E1) – materiał bazowy;
 - 3) elita 2 (E2) – materiał bazowy;
 - 4) oryginał (O) – materiał kwalifikowany.
2. Izolacja przestrzenna
Elitarne plantacje i szkółki sadzonek powinny być położone w odległości nie mniejszej niż 200 m od roślin dziko rosnących lub uprawnych z rodzaju *Fragaria* spp., a plantacje i szkółki kwalifikowane – w odległości nie mniejszej niż 50 m od roślin dziko rosnących lub uprawnych z rodzaju *Fragaria* spp. Odstępy między odmianami, stopniami kwalifikacji lub kategoriami nie powinny być mniejsze niż 3 m.
3. Czystość gatunkowa i odmianowa
Wymagana jest całkowita czystość gatunkowa i odmianowa.
4. Wiek
Plantacje truskawki mogą być prowadzone przez rok.

Do produkcji sadzonek wielokoronowych w szkółkach sadzonek (zielonych, pojemnikowych, podwójnych frigo) dopuszcza się używanie sadzonek zielonych, pojemnikowych lub sadzonek frigo. Sadzonki wielokoronowe wytwarzane w szkółkach sadzonek: zielone, pojemnikowe, frigo i podwójne frigo są oceniane w stopniu kwalifikacji dla sadzonek otrzymanych po rozmnażaniu na plantacji matecznej sadzonek.

Na polu przeznaczonym do założenia plantacji lub szkółki truskawki nie mogą być uprawiane truskawki, ziemniaki, ogórki, pomidory, len, porzeczki, agrest, maliny i jeżyny przez co najmniej:

- 1) 4 lata przed jej założeniem;
 - 2) 2 lata przed jej założeniem, jeżeli:
 - a) pole to zostanie odkażone, w roku poprzedzającym założenie plantacji lub szkółki truskawki, preparatami do dezynfekcji gleby lub
 - b) na polu zastosuje się przynajmniej 2 cykle uprawy na przyoranie gorczyca sarepskiej, w roku poprzedzającym założenie plantacji lub szkółki truskawki.
5. Zdrowotność – rośliny mateczne i sadzonki truskawek powinny być:
- 1) wolne od organizmów kwarantannowych;
 - 2) na podstawie wizualnej oceny – praktycznie wolne od organizmów, które mogą obniżyć ich jakość, w szczególności od organizmów wymienionych w części C w dziale II oraz od:
 - a) wirusów i patogenów wirusopodobnych:
 - wirusa mozaiki gęsiówki (Arabic mosaic virus),
 - wirusa pierścieniowej plamistości maliny (Raspberry ringspot virus),
 - wirusa czarnej plamistości pierścieniowej pomidora (Tomato black ring virus),
 - wirusa marszczycy liści truskawki (Strawberry crinkle virus),
 - utajonego wirusa pierścieniowej plamistości truskawki (Strawberry latent ringspot virus),
 - wirusa żółtoobrzeżności liści truskawki (Strawberry mild yellow edge virus),
 - wirusa cętkowanej plamistości liści truskawki (Strawberry mottle virus),
 - wirusa otaśmienia nerwów liści truskawki (Strawberry vein banding virus),
 - fitoplazmy zielenienia płatków truskawki (Strawberry green petal phytoplasma),
 - fitoplazmy żółtaczkii astra (Aster yellows phytoplasma),
 - patogena wywołującego żółtaczkę czerwcową (Strawberry june yellows),
 - b) chorób:
 - zgnilizny korony truskawki (*Phytophthora cactorum*),
 - werciliozy truskawki (*Verticillium dahliae*),
 - antraknozy (*Colletotrichum* spp.),
 - białej plamistości liści truskawki (*Mycosphaerella fragariae*),
 - mączniaka prawdziwego truskawki (*Sphaerotheca macularis* ssp. *fragariae*),
 - czerwonej plamistości liści truskawki (*Diplocarpon earliana*),

c) szkodników:

- guzaków (*Meloidogyne* spp.),
- niszczyka zjadliwego (*Ditylenchus dipsaci*),
- węgorka chryzantemowca (*Aphelenchoides ritzemabosi*),
- węgorka truskawkowca (*Aphelenchoides fragariae*),
- roztocza truskawkowego (*Phytonemus pallidus* ssp. *fragariae*),
- mszyc (*Aphididae*),
- skoczkowatych (*Jassidae*),
- wciornastkowatych (*Thripidae*),
- przędziorka chmielowca (*Tetranychus urticae*).

6. Wymagania dodatkowe

Plantacje i szkółki zgłasza się do jednej oceny rocznie, wykonywanej latem albo jesienią, przed kopaniem sadzonek albo sprzedażą roślin utrzymywanych w pojemnikach.

W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości możliwych do usunięcia może być wyznaczony termin dodatkowej oceny.

Każda odmiana powinna być oznaczona etykietami na początku rzędu lub kwatery.

X. Plantacje mateczne i szkółki porzeczek oraz agrestu

1. Rozmnażanie

Dla porzeczek oraz agrestu stosuje się cztery stopnie kwalifikacji:

- 1) superelita (SE) – materiał przedbazowy;
- 2) elita 1 (E1) – materiał bazowy;
- 3) elita 2 (E2) – materiał bazowy;
- 4) oryginał (O) – materiał kwalifikowany.

2. Izolacja przestrzenna:

- 1) mateczniki i szkółki elitarne powinny być położone w odległości nie mniejszej niż 300 m od roślin dziko rosnących lub uprawnych z rodzaju *Ribes*;
- 2) mateczniki i szkółki kwalifikowane powinny być położone w odległości nie mniejszej niż 100 m od roślin dziko rosnących lub uprawnych z rodzaju *Ribes*;
- 3) mateczniki porzeczeki złotej powinny być położone w odległości nie mniejszej niż 100 m od roślin dziko rosnących lub uprawnych z rodzaju *Ribes*;
- 4) mateczniki i szkółki różnych kategorii i stopni kwalifikacji powinny być oddalone od siebie co najmniej o 3 m.

3. Czystość gatunkowa i odmianowa

Wymagana jest całkowita czystość gatunkowa i odmianowa.

4. Wiek:

- 1) elitarne mateczniki porzeczek oraz agrestu utrzymuje się do 9 lat, a kwalifikowane – do 13 lat;

- 2) elitarne maticzniki porzeczek złotej utrzymuje się do 11 lat, a kwalifikowane – do 18 lat;
- 3) w szkółkach ocenie podlegają rośliny nie starsze niż trzyletnie.

5. Zdrowotność

Rośliny maticzne i sadzonki porzeczek oraz agrestu powinny być:

- 1) wolne od organizmów kwarantannowych;
- 2) praktycznie wolne od organizmów, które mogą obniżyć ich jakość, w szczególności od organizmów wymienionych w części C w dziale II oraz od wirusów: utajonego wirusa pierścieniowej plamistości truskawki (Strawberry latent ringspot virus), wirusa pierścieniowej plamistości maliny (Raspberry ringspot virus), wirusa mozaiki gęsiówki (Arabic mosaic virus), Gooseberry vein banding virus, wirusa mozaiki ogórka (Cucumber mosaic virus), rewersji porzeczek czarnej (Black currant reversion virus) – na podstawie wizualnej oceny;
- 3) praktycznie wolne od innych organizmów, które mogą obniżyć jakość materiału siewnego kategorii elitarny lub kategorii kwalifikowany roślin sadowniczych.

6. Wymagania dodatkowe:

- 1) maticzniki porzeczek oraz agrestu zgłasza się do dwóch ocen rocznie:
 - a) pierwsza ocena jest wykonywana wiosną – na obecność wielkopąkowca porzeczkowego albo (przemienne) rewersji dla porzeczek (w terminie: koniec marca, do końca kwitnienia porzeczek) oraz otaśmienia nerwów w maticznikach agrestu (w terminie: maj, do połowy czerwca),
 - b) druga ocena jest wykonywana w drugiej połowie czerwca – przy rozmnażaniu przez sadzonki zielne i półdREWNIATE albo do końca sierpnia przy innych sposobach rozmnażania;
- 2) w maticznikach porzeczek należy corocznie pozostawić na każdym krzewie po jednym dobrze wyrośniętym pędzie owocującym w celu wykrycia ewentualnego porażenia przez wielkopąkowca i wirusa rewersji; po dokonaniu oceny pędy te mogą być wycięte;
- 3) plantacje maticzne porzeczek złotej zgłasza się do jednej oceny rocznie, wykonywanej na początku jesieni, nie później niż do końca września;
- 4) szkółki porzeczek i agrestu zgłasza się do jednej oceny rocznie, wykonywanej w sierpniu lub we wrześniu; na wniosek producenta rośliny utrzymywane w pojemnikach mogą być oceniane wcześniej.

W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości możliwych do usunięcia może być wyznaczony termin dodatkowej oceny.

Każdy gatunek i każda odmiana powinny być oznaczone etykietami na początku rzędu lub kwatery.

XI. Plantacje maticzne i szkółki malin oraz jeżyn

1. Rozmnażanie

Dla malin oraz jeżyn stosuje się cztery stopnie kwalifikacji:

- 1) superelita (SE) – materiał przedbazowy;
- 2) elita 1 (E1) – materiał bazowy;
- 3) elita 2 (E2) – materiał bazowy;

- 4) oryginał (O) – materiał kwalifikowany.
2. Izolacja przestrzenna:
 - 1) mączniki i szkółki elitarne powinny być położone w odległości nie mniejszej niż 200 m od roślin dziko rosnących lub uprawnych z rodzaju *Rubus*;
 - 2) mączniki i szkółki kwalifikowane powinny być położone w odległości nie mniejszej niż 50 m od roślin dziko rosnących lub uprawnych z rodzaju *Rubus*;
 - 3) odstępy między odmianami, stopniami kwalifikacji lub kategoriami nie powinny być mniejsze niż 3 m.
 3. Czystość gatunkowa i odmianowa
Wymagana jest całkowita czystość gatunkowa i odmianowa.
 4. Wiek:
 - 1) mączniki utrzymuje się do 8 lat;
 - 2) odrosty korzeniowe w mącznikach nie mogą być starsze niż jednoroczne;
 - 3) sadzonki w pojemnikach nie mogą być starsze niż dwuletnie.
 5. Zdrowotność
Rośliny mączne i sadzonki malin oraz jeżyn powinny być:
 - 1) wolne od organizmów kwarantannowych;
 - 2) na podstawie wizualnej oceny – praktycznie wolne od organizmów, które mogą obniżyć ich jakość, w szczególności od organizmów wymienionych w części C w dziale II oraz od:
 - a) wirusów i patogenów wirusopodobnych:
 - wirusa mozaiki gęsiówki (Arabic mosaic virus),
 - wirusa pierścieniowej plamistości maliny (Raspberry ringspot virus),
 - wirusa czarnej plamistości pierścieniowej pomidora (Tomato black ring virus),
 - utajonego wirusa pierścieniowej plamistości truskawki (Strawberry latent ringspot virus),
 - wirusów wywołujących mozaikę maliny (Raspberry mosaic),
 - wirusa liściozwoju czereśni (Cherry leaf roll virus),
 - wirusa karłowatości krzaczastej maliny (Raspberry bushy dwarf virus),
 - fitoplazmy karłowatości maliny (*Rubus stunt phytoplasma*),
 - b) chorób grzybowych i bakteryjnych:
 - zamierania pędów maliny (*Didymella applanata*),
 - wertycyliozy (*Verticillium* spp.),
 - mączniaka prawdziwego (*Spherotheca macularis*),
 - włosowatości korzeni (*Agrobacterium rhizogenes*),
 - guzowatości korzeni (*Agrobacterium tumefaciens*),
 - staśmienia łodyg (*Rhodococcus fascians*),
 - c) szkodników:
 - korzeniaka szkodliwego (*Pratylenchus penetrans*),
 - mszyc (*Aphidodea*),
 - przebarwiacza malinowego (*Phyllocoptes gracilis*),

- wciornastkowatych (*Thripidae*),
- skoczkwatych (*Jassidae*),
- przędziorka chmielowca (*Tetranychus urticae*).

6. Wymagania dodatkowe:

- 1) mateczniki zgłasza się do jednej oceny w roku, którą wykonuje się:
 - a) w czerwcu – dla pozyskiwania sadzonek zielnych,
 - b) do połowy września – dla pozostałych mateczników;
- 2) plantacje mateczne należy prowadzić bez pędów owocujących; owocowanie odmian powtarzających jest dopuszczalne;
- 3) szkółki w pojemnikach zgłasza się do jednej oceny w roku, wykonywanej pod koniec lata; owocowanie odmian powtarzających jest dopuszczalne.

Na wniosek producenta rośliny utrzymywane w pojemnikach mogą być oceniane wcześniej. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości możliwych do usunięcia może być wyznaczony termin dodatkowej oceny.

Każdy gatunek i każda odmiana powinny być oznaczone etykietami na początku rzędu lub kwatery.

XII. Plantacje mateczne i szkółki borówki oraz żurawiny wielkoowocowej

1. Rozmnażanie

Dla borówki oraz żurawiny wielkoowocowej stosuje się cztery stopnie kwalifikacji:

- 1) superelita (SE) – materiał przedbazowy;
- 2) elita 1 (E1) – materiał bazowy;
- 3) elita 2 (E2) – materiał bazowy;
- 4) oryginał (O) – materiał kwalifikowany.

2. Izolacja przestrzenna:

- 1) mateczniki i szkółki elitarne powinny być położone w odległości nie mniejszej niż 50 m od roślin dziko rosnących lub uprawnych z rodzaju *Vaccinium* spp.;
- 2) mateczniki i szkółki kwalifikowane powinny być położone w odległości nie mniejszej niż 20 m od roślin dziko rosnących lub uprawnych z rodzaju *Vaccinium* spp.;
- 3) mateczniki i szkółki elitarne od mateczników i szkółek kwalifikowanych są oddalone co najmniej o 3 m.

3. Czystość odmianowa

Wymagana jest całkowita czystość odmianowa.

4. Wiek:

- 1) elitarne mateczniki borówki oraz żurawiny wielkoowocowej utrzymuje się przez 13 lat, a kwalifikowane przez 18 lat;
- 2) w szkółkach ocenie podlegają rośliny nie starsze niż trzyletnie.

5. Zdrowotność

Rośliny mateczne i sadzonki borówki oraz żurawiny wielkoowocowej powinny być:

- 1) wolne od organizmów kwarantannowych;

- 2) na podstawie wizualnej oceny – praktycznie wolne od organizmów wymienionych w części C w dziale II oraz od:
 - a) szkodników: mszyc (*Aphidodea*),
 - b) szkodników borówki:
 - pryszczarka borówkowca (*Dasyneura vaccinii*),
 - szpeciela pączkowego (*Acalitus vaccinii*),
 - zwójki różoweczki (*Archip. rosanus*),
 - c) choroby bakteryjnej, którą jest guzowatość korzeni (*Agrobacterium tumefaciens*),
 - d) chorób grzybowych:
 - zgorzeli pędów borówki (*Godronia cassandrae*),
 - zgnilizny korzeni (*Phytophthora* spp.),
 - zamierania wierzchołków pędów żurawiny (*Phomopsis vaccinii*),
 - zamierania pędów borówki (*Botryosphaeria dothidea*),
 - różowatości kwiatów (*Exobasidium oxycocci*),
 - e) wirusów i patogenów wirusopodobnych:
 - wirusa nitkowatości borówki (Blueberry shoestring virus),
 - fitoplazmy miotlastości borówki (Blueberry witches broom phytoplasma),
 - wirusa pierścieniowej plamistości tytoniu (Tobacco ringspot virus);
- 3) praktycznie wolne od innych organizmów, które mogą obniżyć jakość materiału siewnego kategorii elitarny lub kategorii kwalifikowany roślin sadowniczych.

6. Wymagania dodatkowe

Po wejściu roślin matecznych w owocowanie sprawdza się tożsamość odmianową w okresie kwitnienia i owocowania:

- 1) mateczniki borówki oraz żurawiny wielkoowocowej zgłasza się do dwóch ocen rocznie, które wykonuje się:
 - a) wiosną (maj, do końca czerwca) – na obecność chorób wirusowych,
 - b) w drugiej połowie czerwca – przy rozmnażaniu przez sadzonki zielne i półzdrewniałe albo do końca sierpnia – przy innych sposobach rozmnażania;
- 2) szkółki borówki i żurawiny wielkoowocowej zgłasza się do jednej oceny rocznie, wykonywanej w sierpniu lub we wrześniu.

Na wniosek producenta rośliny utrzymywane w pojemnikach mogą być oceniane wcześniej.

W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości możliwych do usunięcia może być wyznaczony termin dodatkowej oceny.

Każdy gatunek i każda odmiana powinny być oznaczone etykietami na początku rzędu lub bloku.

XIII. Pozostałe gatunki

1. Izolacja przestrzenna
Rośliny tych gatunków powinny rosnąć w odległości co najmniej 10 m od roślin dziko rosnących lub owocujących tego samego gatunku lub rodzaju.
2. Czystość gatunkowa i odmianowa
Wymagana jest całkowita czystość gatunkowa i odmianowa.

3. Zdrowotność:

- 1) materiał siewny kategorii elitarny i kategorii kwalifikowany roślin sadowniczych tych gatunków powinien być:
 - a) wolny od organizmów kwarantannowych,
 - b) praktycznie wolny od organizmów, które mogą obniżyć jakość materiału siewnego kategorii elitarny i kategorii kwalifikowany roślin sadowniczych, a w szczególności od organizmów wymienionych w części C w dziale II; na podstawie wizualnej oceny;
- 2) choroby wirusowe i wirusopodobne roślin cytrusowych:
 - a) materiał powinien pochodzić z materiału wyjściowego, który został oceniony i uznany za niewykazujący objawów chorób wirusowych i wirusopodobnych;
 - b) materiał powinien zostać poddany indywidualnemu badaniu z użyciem metod do wykrywania takich wirusów i patogenów wirusopodobnych lub chorób i zostać uznany za wolny od nich,
 - c) materiał powinien być oceniony i zostać uznany za wolny od takich wirusów i patogenów wirusopodobnych lub chorób od ostatniego cyklu wegetacyjnego,
 - d) materiał powinien zostać zaszczepiony na podkładkach innych niż podatne na wiroidy – w przypadku szczepienia.

4. Wymagania dodatkowe

Plantację zgłasza się do jednej oceny rocznie, wykonywanej pod koniec lata albo na początku jesieni, przed zakończeniem wegetacji roślin.

W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości możliwych do usunięcia może być wyznaczony termin dodatkowej oceny.

Każdy gatunek i każda odmiana powinny być oznaczone etykietami na początku rzędu lub kwatery.

B. Jakość materiału siewnego kategorii elitarny i kategorii kwalifikowany roślin sadowniczych

I. Materiał siewny kategorii elitarny i kategorii kwalifikowany roślin sadowniczych powinien spełniać wymagania jakościowe:

- 1) pełnej czystości gatunkowej i odmianowej;
- 2) właściwego wyglądu gatunku i odmiany;
- 3) być praktycznie wolny od uszkodzeń fizycznych, mechanicznych albo chemicznych;
- 4) być praktycznie wolny od jakichkolwiek wad wynikających z rozmnażania, które mogłyby obniżyć jego przydatność i jakość;
- 5) być przygotowany w postaci jednorodnych partii; w przypadku łączenia partii zachowuje się dane o składzie partii i pochodzeniu poszczególnych składników;
- 6) być wolny od organizmów kwarantannowych;
- 7) być praktycznie wolny od organizmów wymienionych w części C w dziale II;
- 8) być praktycznie wolny od innych organizmów, które mogą obniżyć jakość materiału siewnego kategorii elitarny i kategorii kwalifikowany roślin sadowniczych.

II. Materiał siewny kategorii elitarny i kategorii kwalifikowany roślin sadowniczych powinien spełniać minimalne wymagania jakościowe:

1. Dla drzewek owocowych:
 - 1) wysokość drzewka powinna wynosić nie mniej niż 80 cm, mierząc od szyjki korzeniowej;
 - 2) średnica pnia powinna wynosić nie mniej niż 8 mm, mierząc na wysokości 10 cm powyżej miejsca uszlachetniania;
 - 3) drzewka powinny mieć korzeń główny i nie mniej niż 3 korzenie boczne albo wiązkę korzeni drobnych, albo korzenie przerastające całą objętość gleby w pojemniku.
2. Dla krzewów jagodowych, z wyłączeniem borówki i żurawiny wielkoowocowej:
 - 1) krzewy powinny mieć minimum jeden pęd o długości co najmniej 20 cm, mierząc od nasady do jego wierzchołka, albo dobrze wykształcone pąki nasadowe;
 - 2) średnica pędu powinna wynosić nie mniej niż 4 mm, mierząc u nasady pędu;
 - 3) krzewy powinny mieć nie mniej niż 3 korzenie szkieletowe albo wiązkę korzeni drobnych, albo korzenie przerastające całą objętość gleby w pojemniku.
3. Dla sadzonek borówki i żurawiny wielkoowocowej:
 - 1) sadzonki powinny mieć minimum jeden pęd o długości co najmniej 20 cm, a w przypadku sadzonek żurawiny wielkoowocowej – 10 cm, mierząc pęd główny od nasady do jego wierzchołka;
 - 2) średnica pędu powinna wynosić nie mniej niż 3 mm, a w przypadku sadzonek żurawiny wielkoowocowej – 1 mm, mierząc pęd na wysokości 5 cm od jego nasady;
 - 3) sadzonki powinny mieć wiązkę korzeni drobnych albo korzenie przerastające całą objętość gleby w pojemniku.
4. Dla sadzonek truskawek:
 - 1) sadzonki powinny mieć co najmniej dwa w pełni wykształcone liście albo średnicę korony o grubości nie mniejszej niż 4 mm;
 - 2) sadzonki powinny mieć nie mniej niż 4 korzenie szkieletowe albo wiązkę korzeni drobnych, albo korzenie przerastające całą objętość gleby w pojemniku.
5. Dla podkładek generatywnych i wegetatywnych:
 - 1) wysokość dla podkładek wegetatywnych powinna wynosić nie mniej niż 30 cm, mierząc od nasady pędu do jego wierzchołka;
 - 2) wysokość dla podkładek generatywnych powinna wynosić nie mniej niż 20 cm, mierząc od szyjki korzeniowej do wierzchołka pędu;
 - 3) średnica powinna wynosić nie mniej niż 3 mm, mierząc bezpośrednio nad szyjką korzeniową;
 - 4) podkładki powinny mieć nie mniej niż 3 korzenie szkieletowe albo wiązkę korzeni drobnych, albo korzenie przerastające całą objętość gleby w pojemniku.
6. Dla zrazów:
 - 1) długość powinna wynosić nie mniej niż 30 cm;
 - 2) średnica powinna wynosić nie mniej niż 4 mm;
 - 3) powinny mieć co najmniej 5 oczek.
7. Dla innych sadzonek:

- 1) długość powinna wynosić nie mniej niż 12 cm;
- 2) średnica powinna wynosić nie mniej niż 4 mm;
- 3) powinny mieć co najmniej 3 oczka.
8. Dla oczek – powinna być określona liczba wykształconych oczek.
9. Dostawcy mogą zgodnie z wymaganiami określonymi w ust. 1–8 ustalać własne klasy jakości dla materiału siewnego roślin sadowniczych wprowadzanego do obrotu.

C. Minimalne wymagania dla materiału szkółkarskiego CAC

I. Materiał szkółkarski CAC powinien spełniać wymagania jakościowe:

- 1) odpowiedniej czystości gatunkowej i odmianowej;
- 2) właściwego wyglądu gatunku i odmiany;
- 3) być praktycznie wolny od uszkodzeń fizycznych, mechanicznych albo chemicznych;
- 4) być praktycznie wolny od jakichkolwiek wad wynikających z rozmnażania, które mogłyby obniżyć jego przydatność i jakość;
- 5) być przygotowany w postaci jednorodnych partii; w przypadku łączenia partii zachowuje się dane o składzie partii i pochodzeniu poszczególnych składników;
- 6) być wolny od organizmów kwarantannowych;
- 7) być praktycznie wolny od organizmów wymienionych w dziale II;
- 8) być praktycznie wolny od organizmów innych niż wymienione w dziale II, które mogą obniżyć jakość materiału szkółkarskiego CAC.

II. Wykaz organizmów szkodliwych obniżających jakość materiału siewnego kategorii elitarny i kategorii kwalifikowany roślin sadowniczych, materiału szkółkarskiego CAC

1. *Lima Citrus aurantifolia* (Christm) Swing, cytryna zwyczajna *Citrus limon* L. Burm. F, grejpfrut *Citrus paradisi* Maef, mandarynka *Citrus reticulata* Blanco, pomarańcza chińska *Citrus sinensis* (L.) Osbeck
 - 1) szkodniki:
 - a) *Aleurotrixus floccosus* (Mashell),
 - b) mątwiki *Meloidogyne* spp.,
 - c) *Parabernisia myricae* (Kuwana),
 - d) *Tylenchulus semipenetrans*;
 - 2) choroby grzybowe: *Phytophthora* spp.;
 - 3) choroby wirusowe i wirusopodobne:
 - a) Citrus leaf rugose,
 - b) choroby, które wywołują psorosis i podobne objawy na młodych liściach, jak: ring spot, cristacortis, impietratura, concave gum oraz ich czynniki sprawcze,
 - c) wiroidy takie, jak: exocortis, cachexiaxyloporosis.
2. Leszczyna (*Corylus avellana* L.)
 - 1) szkodniki:
 - a) wielkopąkowiec leszczynowy (*Phytoptus avellanae*),
 - b) tarcznieki (*Quadraspidiotus perniciosus*, *Epidiaspis leperii*, *Pseudaulacaspis pentagona*);

- 2) choroby bakteryjne:
 - a) guzowatość korzeni (*Agrobacterium tumefaciens*),
 - b) bakteryjna zgorzel leszczyny (*Xanthomonas campestris* pv. *corylina*);
- 3) choroby grzybowe:
 - a) opieńka miodowa (*Armillariella mellea*),
 - b) srebrzystość liści (*Chondrostereum purpureum*),
 - c) rak drzew owocowych (*Nectria galligena*),
 - d) *Phyllactinia guttata*,
 - e) wercilioza (*Verticillium* spp.);
- 4) choroby wirusowe i wirusopodobne:
 - a) mozaika leszczyny (Apple mosaic virus),
 - b) Hazel maculatura lineare – MLO.
3. Pigwa (*Cydonia* Miller), grusza (*Pyrus communis* L.)
 - 1) szkodniki:
 - a) skośnik brzoskwiniaczek (*Anarsia lineatella*),
 - b) bawełnica korówka (*Eriosoma lanigerum*),
 - c) tarczniki (*Quadraspidiotus perniciosus*, *Epidiaspis leperii*, *Pseudaulacaspis pentagona* i inne);
 - 2) choroby bakteryjne:
 - a) guzowatość korzeni (*Agrobacterium tumefaciens*),
 - b) rak bakteryjny (*Pseudomonas syringae* pv. *syringae*);
 - 3) choroby grzybowe:
 - a) opieńka miodowa (*Armillariella mellea*),
 - b) srebrzystość liści (*Chondrostereum purpureum*),
 - c) rak drzew owocowych (*Nectria galligena*, *Phytophthora* spp.),
 - d) biała zgnilizna korzeni (*Rosellinia necatrix*),
 - e) wercilioza (*Verticillium* spp.);
 - 4) choroby wirusowe i wirusopodobne – wszystkie.
4. Truskawka (*Fragaria x ananassa* Duch.)
 - 1) szkodniki:
 - a) węgorki (*Apchelenchoides* spp.),
 - b) niszczyk zjadliwy (*Ditylenchus dipsaci*),
 - c) *Tarsonemidae*;
 - 2) choroby grzybowe:
 - a) zgnilizna korony truskawki (*Phytophthora cactorum*),
 - b) wercilioza (*Verticillium* spp.);
 - 3) choroby wirusowe i wirusopodobne: zielenienie płatków truskawki (Strawberry green petal phytoplasma MLO).
5. Orzech włoski (*Juglans regia* L.)
 - 1) szkodniki: tarczniki (*Quadraspidiotus perniciosus*, *Epidiaspis leperii*, *Pseudaulacaspis pentagona* i inne);
 - 2) choroby bakteryjne:
 - a) guzowatość korzeni (*Agrobacterium tumefaciens*),
 - b) bakteryjna zgorzel orzecha włoskiego (*Xanthomonas campestris* pv. *juglandi*);
 - 3) choroby grzybowe:
 - a) opieńka miodowa (*Armillariella mellea*),
 - b) rak drzew owocowych (*Nectria galligena*),
 - c) srebrzystość liści (*Chondrostereum purpureum*),
 - d) zgnilizna podstawy pnia (*Phytophthora* spp.);

- 4) choroby wirusowe i wirusopodobne: liściozwój czereśni (Cherry leaf roll virus).
6. Jabłoń (*Malus* Mill.)
 - 1) szkodniki:
 - a) skośnik brzoskwiniaczek (*Anarsia lineatella*),
 - b) bawełnica korówka (*Eriosoma lanigerum*),
 - c) tarczники (*Quadraspidiotus perniciosus*, *Epidiaspis leperii*, *Pseudaulacaspis pentagona* i inne);
 - 2) choroby bakteryjne:
 - a) guzowatość korzeni (*Agrobacterium tumefaciens*),
 - b) rak bakteryjny (*Pseudomonas syringae* pv. *syringae*);
 - 3) choroby grzybowe:
 - a) opieńka miodowa (*Armillariella mellea*),
 - b) srebrzystość liści (*Chondrostereum purpureum*),
 - c) rak drzew owocowych (*Nectria galligena*),
 - d) zgnilizna pierścieniowa podstawy pnia (*Phytophthora cactorum*),
 - e) biała zgnilizna korzeni (*Rosellinia necatrix*),
 - f) parch (*Venturia* spp.),
 - g) wercilioza (*Verticillium* spp.);
 - 4) choroby wirusowe i wirusopodobne – wszystkie.
7. Oliwka europejska (*Olea europaea* L.)
 - 1) szkodniki:
 - a) *Eusophera pinguis*,
 - b) guzaki (*Meloidogyne* spp.),
 - c) misecznik oliwkowiec (*Saissetia oleae*);
 - 2) choroby grzybowe i bakteryjne:
 - a) *Verticillium dahliae*,
 - b) *Pseudomonas syringae* pv. *savastanoi*;
 - 3) choroby wirusowe i wirusopodobne – wszystkie.
8. Pistacja właściwa (*Pistacia vera* L.)
 - 1) choroby grzybowe i bakteryjne: *Verticillium* spp.;
 - 2) choroby wirusowe i wirusopodobne – wszystkie.
9. Śliwa (*Prunus domestica* L.), śliwa japońska (*Prunus salicina* Lindl.)
 - 1) szkodniki:
 - a) pordzewiacz śliwowy (*Aculus fockeui*),
 - b) czerniec ciemny (*Capnodis tenebrionis*),
 - c) szpeciel śliwowy (*Eriophyes similis*),
 - d) guzaki (*Meloidogyne* spp.),
 - e) tarczники (*Quadraspidiotus perniciosus*, *Epidiaspis leperii*, *Pseudaulacaspis pentagona* i inne);
 - 2) choroby bakteryjne:
 - a) guzowatość korzeni (*Agrobacterium tumefaciens*),
 - b) rak bakteryjny drzew pestkowych (*Pseudomonas syringae* pv. *syringae*, *Pseudomonas syringae* pv. *mors prunorum*);
 - 3) choroby grzybowe:
 - a) opieńka miodowa (*Armillariella mellea*),
 - b) srebrzystość liści (*Chondrostereum purpureum*),
 - c) rak drzew owocowych (*Nectria galligena*),
 - d) biała zgnilizna korzeni (*Rosellinia necatrix*),
 - e) wercilioza (*Verticillium* spp.);

- 4) choroby wirusowe i wirusopodobne:
 - a) karłowatość śliwy (*Prune dwarf virus*),
 - b) nekrotyczna plamistość pierścieniowa wiśni (*Prunus necrotic ringspot virus*).
10. Brzoskwinia (*Prunus persica* (L.) Batsch), morela (*Prunus armeniaca* L.), migdałowiec (*Prunus amygdalus* Batsch)
 - 1) szkodniki:
 - a) skośnik brzoskwiniaczek (*Anarsia lineatella*),
 - b) czerniec ciemny (*Capnodis tenebrionis*),
 - c) guzaki (*Meloidogyne* spp.),
 - d) tarczники (*Quadraspidiotus perniciosus*, *Epidiaspis leperii*, *Pseudaulacaspis pentagona* i inne);
 - 2) choroby bakteryjne:
 - a) guzowatość korzeni (*Agrobacterium tumefaciens*),
 - b) rak bakteryjny drzew pestkowych (*Pseudomonas syringae* pv. *syringae*, *Pseudomonas syringae* pv. *mors prunorum*);
 - 3) choroby grzybowe:
 - a) opieńka miodowa (*Armillariella mellea*),
 - b) srebrzystość liści (*Chondrostereum purpureum*),
 - c) rak drzew owocowych (*Nectria galligena*),
 - d) biała plamistość korzeni (*Rosellinia necatrix*),
 - e) kędzierzawka liści brzoskwiń (*Taphrina deformans*),
 - f) wercilioza (*Verticillium* spp.);
 - 4) choroby wirusowe i wirusopodobne:
 - a) karłowatość śliwy (*Prune dwarf virus*),
 - b) nekrotyczna plamistość pierścieniowa wiśni (*Prunus necrotic ringspot virus*).
11. Wiśnia (*Prunus cerasus* L.), czereśnia (*Prunus avium* (L.) L.)
 - 1) szkodniki:
 - a) czerniec ciemny (*Capnodis tenebrionis*),
 - b) guzaki (*Meloidogyne* spp.),
 - c) tarczники (*Quadraspidiotus perniciosus*, *Epidiaspis leperii*, *Pseudaulacaspis pentagona* i inne);
 - 2) choroby bakteryjne:
 - a) guzowatość korzeni (*Agrobacterium tumefaciens*),
 - b) rak bakteryjny drzew pestkowych (*Pseudomonas syringae* pv. *syringae*, *Pseudomonas syringae* pv. *mors prunorum*);
 - 3) choroby grzybowe:
 - a) opieńka miodowa (*Armillariella mellea*),
 - b) srebrzystość liści (*Chondrostereum purpureum*),
 - c) rak drzew owocowych (*Nectria galligena*),
 - d) biała plamistość korzeni (*Rosellinia necatrix*),
 - e) wercilioza (*Verticillium* spp.);
 - 4) choroby wirusowe i wirusopodobne:
 - a) karłowatość śliwy (*Prune dwarf virus*),
 - b) nekrotyczna plamistość pierścieniowa wiśni (*Prunus necrotic ringspot virus*).
12. Porzeczki, agrest (*Ribes* spp. L.)
 - 1) szkodniki:
 - a) węgorki (*Apchelenchoides* spp.),

- b) wielkopąkowiec porzeczkowy (*Cecidophyopsis ribis*);
 - 2) choroby bakteryjne: guzowatość korzeni (*Agrobacterium tumefaciens*);
 - 3) choroby grzybowe:
 - a) opieńka miodowa (*Armillariella mellea*),
 - b) gruzłek cynobrowy (*Nectria cinnabarina*),
 - c) biała zgnilizna korzeni (*Rosellinia necatrix*),
 - d) wercilioza (*Verticillium* spp.);
 - 4) choroby wirusowe i wirusopodobne: rewersja porzeczek czarnej (Black currant reversion, Black currant infectious variegation agent).
13. Malina, jeżyna (*Rubus* spp. L.)
- 1) szkodniki: szpeciel jeżynowiec (*Aceria essigi*);
 - 2) choroby bakteryjne:
 - a) włosowatość korzeni (*Agrobacterium rhizogenes*),
 - b) guzowatość korzeni (*Agrobacterium tumefaciens*),
 - c) staśmienie łodyg (*Rhodococcus fascians*);
 - 3) choroby grzybowe:
 - a) opieńka miodowa (*Armillariella mellea*),
 - b) zamieranie pędów malin (*Didymella applanata*),
 - c) mączniak rzekomy maliny (*Peronospora rubi*),
 - d) zgnilizna korzeni malin (*Phytophthora fragariae* var. *rubi*),
 - e) wercilioza (*Verticillium* spp.);
 - 4) choroby wirusowe i wirusopodobne:
 - a) krzaczasta karłowatość maliny (Raspberry bushy dwarf virus),
 - b) kędzierzawka maliny (Raspberry leaf curl virus).
14. Borówka, żurawina (*Vaccinium* spp. L.)
- 1) szkodniki:
 - a) przyszczarek borówkowiec (*Dasyneura vaccinii*),
 - b) szpeciel pączkowy (*Acalitus vaccinii*);
 - 2) choroby grzybowe:
 - a) zgorzel pędów borówki (*Godronia cassandrae*),
 - b) zgnilizna korzeni (*Phytophthora* spp.);
 - 3) wirusy i patogeny wirusopodobne: fitoplazma miotlastości borówki (Blueberry witches broom phytoplasma).
15. Dodatkowe wymagania dla roślin cytrusowych:
- 1) materiał powinien pochodzić z materiału wyjściowego, który został oceniony i uznany za niewykazujący objawów występowania wirusów lub chorób wirusopodobnych;
 - 2) materiał powinien zostać poddany indywidualnemu badaniu z użyciem metod do wykrywania wirusów i patogenów wirusopodobnych lub chorób i zostać uznany za wolny od nich;
 - 3) materiał powinien być oceniony i zostać uznany za wolny od wirusów i patogenów wirusopodobnych lub chorób od ostatniego cyklu wegetacyjnego;
 - 4) materiał powinien zostać zaszczepiony na podkładki inne niż podatne na wiroidy – w przypadku szczepienia.

SZCZEGÓŁOWE WYMAGANIA DOTYCZĄCE WYTWARZANIA I JAKOŚCI SADZONEK WINOROŚLI

I. Wytwarzanie

1. Izolacja przestrzenna: mateczniki i szkółki winorośli powinny być położone w odległości nie mniejszej niż 10 m od roślin dziko rosnących lub uprawnych z rodzaju *Vitis*.
2. Czystość gatunkowa i odmianowa:
 - 1) wymagana jest pełna czystość gatunkowa i odmianowa;
 - 2) sadzonki mogą być roślinami własnokorzeniowymi lub szczepionymi na podkładkach odpornych na filokserę winiec.
3. Wiek:
 - 1) mateczniki winorośli utrzymuje się do 15 lat;
 - 2) w szkółkach sadzonki winorośli nie mogą być starsze niż trzyletnie.
4. Zdrowotność
Rośliny mateczne i sadzonki winorośli powinny być:
 - 1) wolne od organizmów kwarantannowych;
 - 2) praktycznie wolne od organizmów, które mogą obniżyć jakość sadzonek winorośli – na podstawie wizualnej oceny.

II. Jakość

Materiał rozmnożeniowy winorośli powinien spełniać wymagania jakościowe:

- 1) pełnej czystości gatunkowej i odmianowej;
- 2) właściwego wyglądu gatunku i odmiany;
- 3) być praktycznie wolny od uszkodzeń fizycznych, mechanicznych lub chemicznych;
- 4) być praktycznie wolny od wad wynikających z rozmnażania, które mogłyby obniżyć jego przydatność i jakość;
- 5) być przygotowany w postaci jednorodnych partii;
- 6) być wolny od organizmów kwarantannowych;
- 7) być praktycznie wolny od organizmów, które mogą obniżyć jakość sadzonek winorośli;
- 8) powinien mieć minimum jeden pęd o długości co najmniej 20 cm, mierząc od nasady do jego wierzchołka;
- 9) średnica pędu powinna wynosić nie mniej niż 4 mm, mierząc u nasady pędu;
- 10) powinien mieć:
 - a) nie mniej niż 3 korzenie szkieletowe o długości co najmniej 15 cm albo
 - b) wiązkę korzeni drobnych nie krótszych niż 6 cm – dla sadzonek wykopywanych ze szkółki, albo
 - c) korzenie przerastające całą objętość gleby – dla sadzonek utrzymywanych w pojemnikach.